

VASILE – SORIN CURPĂN

Cu participarea:

EMILIA MITROFAN ANGELICA LEGHEDE

**ȘTIINȚE POLITICE.
ISTORIE ȘI DOCTRINĂ**

IAȘI

- 2014 -

Editura StudIS

adicenter@yahoo.com

Iasi, Sos. Stefan cel Mare, nr.5

Tel./fax: 0232 – 217.754

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**CURPĂN, VASILE-SORIN**

Științe Politice: istorie și doctrina /Vasile-Sorin Curpăn. Iași: StudIS,
2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-624-575-3

32

Consilier editorial: Dranca Adrian

Secretar editorial: Roznovăț Mihai

Pre-press, tipar digital și finisare:

S.C. ADI CENTER SRL

Șos. Ștefan cel Mare, nr. 5

Tel.: 217 754

Copyright © 2014

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate autorului

Lucrări publicate de VASILE – SORIN CURPĂN:

1. **Răspunderea comitenților pentru faptele prepușilor**, Bacău, 1999;
2. **Complicitatea – formă a participației penale**, Iași - Bacău, 2000;
3. **Momente în dezvoltarea politico - juridică a României**, Bacău, 2006;
4. **Statul - instituție social-politică și juridică fundamentală**, Bacău, 2006;
5. **Drept Civil. Drepturi Reale. Obligații. Contracte speciale. Succesiuni. Sinteze**, Bacău, Ed. I - 2006;
6. **Drept Civil. Drepturi Reale. Obligații. Contracte speciale. Succesiuni. Sinteze**, Bacău, Ed. a II-a - 2007;
7. **Drept Constituțional. Stat și Cetățean**, Bacău, 2007;
8. **Procedura Penală. Participanții și acțiunile în procesul penal român**, Bacău, 2007;
9. **Independența judecătorilor și garanțiile ei juridice**, Bacău, 2007;
10. **Studii juridice**, Bacău, 2008;
11. **Drept Civil. Teoria generală a obligațiilor**, Bacău, Ed. I - 2008;
12. **Drept Civil. Teoria generală a obligațiilor**, Bacău, Ed. a II-a - 2008;
13. **Drept Penal - partea generală**, Bacău, 2008;
14. **Fenomene juridice și politico - etatice**, Iași, 2008;
15. **Tratat de științe Juridice**, Bacău, 2008;
16. **Enciclopedie Juridică. Tratat**, Bacău, 2008;
17. **Analiză doctrinară a Constituției Republicii Moldova** Bacău, 2010;

18. **Politică și drept în istoria românilor**, Bacău, 2010;
19. **Fenomene juridice și politico - etatice**, Bacău, 2010;
20. **Drept constituțional. Stat și cetățean**, Bacău, 2010;
21. **Procedură penală. Participanții și acțiunile în procesul penal român**, Bacău, 2010;
22. **Independența judecătorilor și garanțiile ei juridice**, Bacău, 2011;
23. **Drept civil. Teoria generală a obligațiilor**, Bacău, 2011;
24. **Sinteze de drept civil**, Bacău, 2011.
25. **Statul instituție social - politică și juridical fundamentală**, Bacău, 2011.
26. **Tratat de drept constituțional român**, Bacău, 2011;
27. **Tratat de Științe Juridice**, Bacău, 2011;
28. **Drept Constituțional al României și al Republicii Moldova – Tratat**, Iași, 2012;
29. **Enciclopedie Juridică – Tratat**, Iași, 2012;
30. **Prolegomene de Științe Juridice Române**, Iași, 2012;
31. **Științe Politice și Doctrine Politice Internaționale**, Iași, 2012;
32. **Doctrină generală statal-juridică**, Iași, 2012;
33. **Politică, Istorie și Drept în Moldova de Est**, Iași, 2012;
34. **Drept Politico-Statal**, Iași, 2012;
35. **Drept Penal. Partea Generală. Conform Legii Numărul 301/2004**, Iași, 2012;
36. **Enciclopedie Politico - Juridică**, Iași, 2012;
37. **România la cumpăna Istoriei. Tratat de Istorie, Politică și Drept**, Iași, 2012;
38. **Dezvoltarea constituțională a României**, Iași, 2013;
39. **Meditații filosofice**, Iași, 2013;
40. **Tratat politico – juridic**, Iași, 2013;
41. **Tratat de Diplomatie – Volumele I, II, III, IV, V**, Iași, 2013;

42. **Politică Internațională. Istorie și Teorie**, Iași, 2013;
43. **Relații Internaționale**, Iași, 2013;
44. **Tratat de politică și drept - Vol. I, II**, Iași, 2014;
45. **Evoluția României din perspectivă istorică, politică și juridică. Tratat istorico-politico-juridic**, Iași, 2014;
46. **Istoria dreptului românesc**, Iași, 2014;
47. **Istoria și teoria relațiilor internaționale**, Iași, 2014;
48. **Științe politice. Istorie și doctrină**, Iași, 2014.

Lucrări publicate de EMILIA MITROFAN:

1. **Enciclopedie Politico - Juridică**, Iași, 2012;
2. **România la cumpăna Istoriei. Tratat de Istorie, Politică și Drept**, Iași, 2012;
3. **Dezvoltarea constituțională a României**, Iași, 2013;
4. **Meditații filosofice**, ed.I, II, Iași, 2013;
5. **Tratat de Diplomatie**, Volumul III, IV, V, Iași, 2013;
6. **Tratat de politică și drept – Vol. I, II**, Iași, 2014;
7. **Evoluția României din perspectivă istorică, politică și juridică. Tratat istorico-politico-juridic**, Iași, 2014;
8. **Istoria dreptului românesc**, Iași, 2014;
9. **Istoria și teoria relațiilor internaționale**, Iași, 2014;
10. **Științe politice. Istorie și doctrină**, Iași, 2014.

CUPRINS

<i>I. ISTORIA DIPLOMAȚIEI ROMÂNEȘTI. ROMÂNII ÎN CONTEXTUL RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE. POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI – EVOLUȚIE ISTORICĂ.....</i>	<i>9</i>
<i>II. NAȚIONALISMUL.....</i>	<i>93</i>

I. ISTORIA DIPLOMAȚIEI ROMÂNEȘTI. ROMÂNII ÎN CONTEXTUL RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE. POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI – EVOLUȚIE ISTORICĂ.

În cadrul acestui titlu vom încerca să abordăm, în mod punctual, câteva chestiuni legate de evoluția poporului roman în contextual Relațiilor Internaționale. Vom puncta reperele istoriei diplomatiei românești analizând momentele, cu importanță deosebită, din politica externă promovată de România, de-a lungul istoriei.

1. Relațiile Imperiului Otoman cu Țările Române;
2. Suzeranitatea otomană în perioada domniilor fanariote;
3. Tratatul de la Adrianopol și Regulamentele Organice;
4. Tratatul de la Paris din 1856;
5. Unirea Principatelor Moldova și Valahia;
6. Lovitura de stat din 11/23.02. 1866;

7. Ultimul razboi ruso-turc. Independenta de stat a Romaniei. Tratatul de la San Stefano si Tratatul de la Berlin (1878);
8. Proclamarea Regatului Roman;
9. Alianta secreta cu Puterile Centrale (1883);
10. Razboaiele balcanice;
11. Primul razboi mondial. Intregirea nationala a Romaniei;
12. Romania – stat membru al Ligii Natiunilor. Raporturile romano-sovietice in perioada interbelica;
13. Romania in perioada ascensiunii comunismului si fascismului|national-socialismului in Europa;
14. Cedarile teritoriale efectuate de Romania in vara anului 1940;
15. Regimul Ion Antonescu. Participarea Romaniei alaturi de Germania la razboiul contra U.R.S.S.;
16. Miscarea legionara; statul national-legionar si „Guvernul de la Viena,,;
17. 23 – August – 1944. Participarea Romaniei alaturi de Aliati la razboiul contra Germaniei national-socialiste;
18. Proclamarea Republicii. Instituirea regimului totalitar socialist;

19. Internationalismul proletar si raporturile cu U.R.S.S.;
20. Participarea Romaniei pe scena politica internationala in perioada regimului socialist;
21. A doua Romania, in perioada 1945 – 1989 – Republica Socialista Sovietica Moldoveneasca.

1. *Relatiile Imperiului Otoman cu Tarile Romane.*

Imperiul Otoman fundamentat pe cea de-a treia religie universala – islamismul – s-a impus ca forta politica sub dinastia selkiucizilor, apoi prin preluarea puterii de catre Oman – bey, sub dinastia osmana-otomana. Oman – bey a urcat pe tron, in calitate de emir, in anul 1281. Turcii reusesc sa cucereasca Imperiul Roman de Rasarit (Bizantin); Taratul Bulgariei; sudul Serbiei; Adrianopolul si, in final, ocupa Constantinopolul, la 29. 05. 1453.. Cuceresc apoi cetatea genoveza Kaffa (1475); supun, la statut de vasalitate, Hanatul tatarasc al Crimeii; Chilia (14. 07. 1484.) si Cetatea Alba (05. 08. 1484.); ocupa Ungaria instituirea pasalacul de la Buda (29. 08. 1541.) si ocupa Banatul si partial Crisana, transformate in pasalacul Timisoarei (26. 07. 1552.). Voievodatul Transilvaniei devine stat vassal Imperiului Otoman.

In Tarile Romane incursiunile puterii otomane s-au desfasurat astfel: in anul 1338, in Dobrogea; in anii 1390 – 1391 – in Tara Romaneasca; in anul 1420 in Moldova, la Cetatea Alba; in anul 1436 in Transilvania.

Tarile Romane au supravietuit politic prin plata haraciului (a tributului). Tributul avea rolul de a rascumpara dreptul Domnitorului de a dispune de plenitudinea puterii in interiorul tarii, fara nici un amestec din partea Imperiului Otoman.

Intelegerea facuta se concretiza intr-o *capitulatie*. Primul tribute a fost platit de Mircea cel Batran in Tara Romaneasca (3000 de galbeni), in anul 1415 si de Petru Aron in Moldova (2000 de galbeni), in anul 1456.

„capitulatiile,, incheiate de Imperiul Otoman cu Tarile Romane au fost evocate, pentru prima data, cu ocazia tratativelor ruso-turce, in vederea incheierii Pacii de la Kuciuk – Kainargi (19/31. 07.1774.).

Contestate de catre unii istorici romani, capitulatiile au reprezentat in opinia mea oferirea protectiei Imperiului Otoman fata de navalirile dintr-un stat strain, protectie acordata in schimbul tributului.

Rascumpararea pacii si asigurarea suprematiei in interiorul tarii au condus la inchinarile domnesti, care

puneau tarile noastre extracarpatice sub protectie otomana. In acest mod, s-a realizat vreme de 500 de ani, individualitatea Tarilor Romane in raport cu Imperiul Otoman.

Desigur, fiind raporturi absolute inegale, sultanii otomani au trecut repede peste „statutul, de „aliati, conferit domnitorilor romani, considerandu-i „robi, ai lor.

Raporturile romano-otomane au parcurs trei etape distincte:

- ***etapa dublei suzeranitati*** in care haraciul era datorat sultanului otoman dar suzeranul efectiv al Tarilor noastre era o putere vecina crestina: Polonia sau Ungaria;
- ***etapa suzeranitatii efective si exclusive a Imperiului Otoman.*** In aceasta etapa se instituie regimul dominatiei otomane in Principate.

In aceasta etapa Moldova si Tara Romaneasca isi pierd, treptat, atributiile externe: baterea monedei, incheierea tratatelor comerciale, intretinerea armatelor proprii.

Domnul ales de Tara si confirmat de Poarta Otomana, la inceput, devine total dependent de Imperiu: numit de turci; domnia limitata. Totusi, trebuie remarcata

situatia domnitorilor romani net superioara in raport cu cea rezervata pasalelor.

Pamantul romanesc nu era considerat proprietatea statului otoman; turcii nu puteau achizitiona proprietati imobiliare in Principate; Tarile Romane erau autonome nefiind organizate, sub aspect administrativ, conform regulilor otomane. Toate aceste aspecte pledeaza in favoarea existentei capitulatiilor. Capitulatiile au fost rodul unor batalii nedecise, terminate cu armistitii pentru ca, in alte conditii, Tarile noastre ar fi fost transformate in pasalacuri.

Daca initial Domnitorul era de sine statator el este, treptat, incadrat in ierarhia otomana. Valoarea haraciului urca vertiginos fiind completata cu peschesurile solicitate de demnitarii otomani.

Parte din teritoriile Tarilor Romane sunt ocupate de otomani si transformate in raiale: Giurgiu, Turnu, Braila in Tara Romaneasca si Raiaua Tighinei cu Bugeacul in Moldova, anexata in anul 1538.

Sultanul Soliman Magnificul confisca tezaurul Moldovei, ocupa capitala Suceava si - asa cum am mai amintit – transforma cetatea Tighina impreuna cu intregul Bugeac in raia turceasca.

Intentia acestui sultan era de a transforma Tarile noastre in pasalacuri, ceea ce, din fericire, nu s-a materializat. Cu toate abuzurile savarsite de Poarta Otomana, Tarile Romane au fost intotdeauna tratate ca entitati etatice distincte in raport cu Imperiul Otoman.

-etapa limitarii suzeranitatii turcesti asupra Principatelor Romane. Aceste limitari au fost impuse de Imperiul Tarist (1774) apoi de catre puterile garante europene (Tratatul de la Paris – 1856).

Raporturile dintre Tarile Romane si Imperiul Otoman generau efecte juridice si fata de celelalte puteri europene, inclusive fata de puterile care au beneficiat teritorial de pe urma Tarilor noastre: Austria – **Oltenia** (10/21. 07. 1718 – 7/18. 09. 1739); **Banatul** (10/21. 07. 1718 – 18. 11./01. 12. 1918); **Bucovina** (26. 04./07. 05. 1775. – 18/31. 12. 1918) si Rusia – **Basarabia** (16/28. 05. 1812 – 27. 03./09. 04. 1918).

Toate aceste provincii romanesti au fost cedate datorita slabiciunii puterii suzerane, a Portii Otomane.

Au existat tentative de transformare a dependentei feudale a Domnitorilor romani fata de sultanii otomani in dependenta poporului roman fata de statul otoman, fapt concretizat in Constitutia Imperiului Otoman din decembrie

1876, prin care romanii au fost declarati otomani iar Romania a fost considerate provincie privilegiata a Imperiului Otoman.

Capitulatii, desi ***au reprezentat doar armistitii*** intre Poarta Otomana si „***poarta***,, crestinatatii europene, Tarile Romane au fost recunoscute de autoritatile otomane. Ele au asigurat individualitatea Tarilor Romane, determinand perpetuarea distinctiei intre teritoriul Imperiului Otoman si teritoriul Principatelor Romane,

Suprematia Tarilor Romane a fost pastrata datorita neincetatelor lupte duse de romani pentru obtinerea neatarnarii tarilor si din cauza dorintei Portii Otomane de a crea un „stat tampon,, intre teritoriile Imperiului Otoman, Imperiului Habsburgic si Imperiului Tarist, asa cum mai inainte, teritoriul Tarilor noastre despartea Turcia de Ungaria si de Polonia.

2. Suzeranitatea otomana in perioada domniilor fanariote.

Dupa tradarea domnitorului Dimitrie Cantemir si plecarea sa in Imperiul Tarist, Inalta Poarta Otomana a hotarat sa numeasca domnitori in Tarile Romane dintre marii dragomani si ceilalti functionary greci din cartierul Fanar din Constantinopol.

Luarea acestei hotarari se baza pe lipsa de incredere a Imperiului Otoman in domnii pamanteni, in conditiile declinului puterii turcesti. Totodata, putem considera ca numind domnitori fanarioti otomanii s-au abtinut de la invadarea si anexarea Tarilor Romane extracarpatiche la imperiul lor. Aceasta fiindca statele noastre s-au supus de buna voie puterii otomane, nefiind cucerite.

Declinul puterii otomane a fost speculat de imperiile rivale: austriac si rus. Primul dorea protectia crestinilor de rit catolic din Imperiul turcesc; rusii vroiau sa fie protectorii crestinilor de rit ortodox-bizantin din Turcia.

Schimbarile teritoriale au condus la cedarea unor provincii de catre Imperiul Otoman catre Imperiul Habsburgic(Oltenia, Banatul, Bucovina) si catre Imperiul Tarist(Basarabia).

Pe teritoriul Tarilor Romane s-au desfasurat conflictele militare dintre Imperiile rivale:

-razboiul austro-turc din 1716-1718 conduce la pierderea Olteniei – Pacea de la Passarowitz;

-razboiul ruso-austro-turc din 1736-1739, incheiat cu Pacea de la Belgrad. Oltenia este restituita Tarii Romanesti. Rusia propune unirea Tarilor Romane intr-un stat, aflat sub protectoratul sau;

-razboiul ruso-turc din 1768-1774, incheiat cu Pacea de la Kuciuk-Kainargi. Austria smulge Bucovina prin Conventia austro-turca de la Constantinopol, din data de 26. 04./07. 05. 1775. Apare proiectul unei Dacii independente, cuprinzand Tarile Romane, inclusive Basarabia (Bugeacul – sudul Basarabiei de astazi) dar fara Transilvania;

-razboiul ruso-austro-turc din 1787/1788 – 1791/1792. Initial un razboi ruso-turc, apoi se alatura si Austria. Aceasta din urma incheie Pacea de la Sistev – 04. 08. 1791. Rusia si Turcia incheie Pacea de la Iasi la 29. 12. 1791./ 09.01.1792.). Orsova este cedata de turci austriecilor iar rusii obtin hotarul pe Nistru;

-razboiul ruso-turc din 1806-1812. Prin Pacea de la Bucuresti, din 16/28. 05. 1812., Rusia anexeaza Moldova dintre Prut si Nistru, denumita Basarabia.

3. *Tratatul de la Adrianopol si Regulamentele Organice.*

Agravarea „problemei,, orientale determina necesitatea independentei Greciei in raport cu Imperiul Otoman.

Rusia, Marea Britanie si Franta, trei mari puteri europene, au solicitat incetarea represaliilor otomane asupra grecilor si acordarea independentei Greciei.

In urma acestor demersuri, Rusia declara razboi Turciei, la data de 14/25. 04. 1828.. are trece raul Prut si ocupa Principatele Romane. Este ocupata Moldova, apoi si Tara Romaneasca de catre armatele tariste. In urma confruntarii militare se incheie pacea prin Tratatul de la Adrianopol, din 02/14. 09.1829.

Prin acest tratat Poarta Otomana recunoaste independenta Greciei in raport cu Imperiul Otoman. In privinta Tarilor Romane extracarpatice ele sunt mentinute sub suzeranitatea Inaltei Porti Otomane, in temeiul vechilor capitulatii semnate de acestea cu Imperiul Otoman.

Imperiul Tarist garanta prosperitatea Principatelor Romane.

Conventia de la Akkerman (Cetatea-Alba) restabileste suveranitatea interna (suprematia) Principatelor si libertatea comertului cu puterile straine.

Raialele turcesti de pe teritoriul Tarii Romanesti sunt desfiintate – Braila, Turnu, Giurgiu – iar teritoriile sunt retrocedate Principatului Muntean.

Inalta Poarta Otomana recunoaste vechile privilegii acordate Tarilor Romane extracarpatic. Se restabilesc domniile pamantene iar Principatele raman sub administrarea Rusiei pana la achitarea integrala a despagubirilor de razboi de catre Turcia. (125. 000. 000. franci).

Astfel au ajuns Principatele Romane – Moldova si Valahia – sub administratia Imperiului Tarist.

Ocupatia militara tarista (1821-1834) a pricinuit rarirea populatiei datorita pribegiei populatiei moldo-romane peste Dunare sau peste munti.

Sub administratia rusa au fost adoptate Regulamentele Organice. In legatura cu acestea s-au facut precizari in vol I, pct. 1. Stat si Istorie, 2. Dezvoltarea constitutionala a Romaniei. In consecinta, nu vom insista asupra lor.

Uniunea vamala a Principatelor asigura egalitatea cetatenilor din ambele Tari. Era reglementata situatia bipatridiei sau a acordarii cetateniilor (impamantenirile) dintr-un Principat in celalalt Principat.

4. *Tratatul de la Paris din 1856.*

Razboiul Crimeii s-a desfasurat in perioada 09./21. 05.1853. – 13./25. 02. 1856.

Conferinta de Pace de la Paris a avut loc intre 13/25. 02. – 18/30. 03. 1856. si a reunite puterile europene (Franta, Anglia, Austria) si Imperiul Otoman.

Tratatul de pace a recunoscut existenta si autonomia Principatelor Dunarene (adica a Principatelor Romane). Protectoratul tarist este desfiintat si inlocuit cu o garantie colectiva a puterilor europene(Austria, Marea Britanie, Franta, Prusia, Sardinia si Rusia), alaturi de Imperiul Otoman.

Suzeranitatea otomana asupra Principatelor putea fi „controlata,, de catre puterile garante, ceea ce trebuia sa conduca la limitarea abuzurilor din partea Sublimei Porti Otomane.

Se restituie **Tarii Romanesti a Moldovei** trei tinuturi din sud-vestul Basarabiei: **Cahul, Ismail si Bolgrad**. Moldova primeste, de asemenea, **Insula Serpilor si Delta Dunarii**.(art. 20-21 din Tratat).

Tratatul inscrie vointa puterilor europene de a da o noua organizare Principatelor, sens in care se solicita consultarea opiniei publice, urmand a fi constituite **Divanurile ad-hoc**, in ambele Tari Romane.

In urma constituirii Divanurilor Ad-hoc, alese in Moldova si Valahia, aceste organisme politice au afirmat dorintele si vointa natiunii romane:

- unirea celor doua Principate, solicitata in temeiul principiului nationalitatilor;
- prezervarea privilegiilor si a autonomiei Tarii, cu monarhie crestina ereditara, aleasa dintre familiile domnitoare ale Occidentului European.
- desfiintarea jurisdictiilor consulare;
- organizarea armatei nationale;
- libertatea deplina a comertului;
- egalitatea tuturor cetatenilor in fata legilor si acordarea de drepturi politice pamantenilor;

- separatia puterilor, concretizata in: independenta „puterii,, judecatoresti in raport cu Executivul si deplina separatie a Legislativului de Executiv.

Conventia de la Paris din 1858 a fost convocata in temeiul prevederilor Tratatului de la Paris si luand in considerare vointa natiunii romane, exprimata in Divanurile Ad-hoc, din cele doua Principate.

S-au convenit asupra urmatoarelor chestiuni:

- precizarea raporturilor de suzeranitate – vasalitate dintre sultanul ottoman si Principatele Romane;
- recunoasterea drepturilor fundamentale cetatenesti pentru locuitorii Principatelor Romane;
- instituirea definitiva a separatiei puterilor, cele politice – Legislativul si Executivul – de „puterea,, judecatoreasca;
- **sa se acorde atentie dorintei natiunii romane de Unire a Tarilor;** s-au creat organe commune ambelor Principate: **Comisia Centrala si Curtea de Justitie si Casatie**, ambele avand sediile la **Focsani**;
- instituirea unei denumiri comune pentru Principate – **Principatele Unite Moldova si Valahia**;
- instituirea principiului cetateniei unice, in sensul ca moldovenii si romanii (muntenii – n.a.) vor fi, in mod egal,

admisi in functiile publice, la fiecare din cele doua Principate Romane;

- instituirea Conventiei de la Paris drept lege fundamentala a Principatelor Romane. Desi nu au preluat toate doleantele Adunarilor Ah-hoc, totusi puterile au consacrat unele dintre cele mai arzatoare dorinte ale romanilor. Asa fiind, ***Conventia de la Paris din anul 1858*** este si ramane un ***act international*** in temeiul caruia romanii au purces la reorganizarea statala. Aceasta teza este sustinuta si de faptul ca, in opinia doctrinarilor, ***Conventia de la Paris din anul 1858, a ramas in vigoare si dupa intrarea in vigoare a Constitutiei din anul 1866!!!***

Astfel, este reiterate caracterul de act juridic international al acestei Conventii, care constituie o „treapta”, in afirmarea, pe scena politica internationala, a natiunii romanesti a statalitatii romanesti!!!

5. Unire Principatelor Moldova si Valahia.

Consecventi titlului acestei importante parti, noi vom analiza exclusive chestiunile care au avut impact in relatiile internationale.

Alegerea Domnitorului Al. I. Cuza in Moldova a reprezentat o victorie a Partidei National-Independente, Unioniste.

La sedinta de alegere a domnitorului din 05/17. 01. 1859. au fost prezenti un numar de 49 de membri. Al. I. Cuza a fost ales domn in unanimitate, intarind caracterul si vointa romanescă in Tara Moldovei.

La 24. 01./05. 02. 1859. este ales domnul Tarii Romanesti, tot in persoana lui Al. I. Cuza, domnitorul Tarii Moldovei. Astfel a fost infaptuita ***o uniune personala*** a celor doua Principate. In realitate, opinam ca inca de la dubla alegere a lui Al. I. Cuza ca domn al Principatelor Romane, a fost instituita ***o uniune reala***, deoarece pe langa ***domnitorul comun*** existau si ***Curtea de Casatie si Justitie*** si ***Comisia Centrala***, ambele rezidand la Focsani, ca organisme comune.

Drept consecinta, inca de la inceput, Principatele Unite ale Moldovei si Valahiei au reprezentat ***o uniune reala***.

Recunoasterea unirii personale, noi am spune ***a unirii reale*** a Principatelor Romane s-a realizat prin recunoasterea dublei alegeri a lui Al. I. Cuza, la Iasi si la

Bucuresti. La 01/13.04.1859. Franta, Marea Britanie, Prusia, Sardinia si Rusia au recunoscut infaptuirea Unirii.

Departamentul Externelor a fost centralizat, infiintandu-se un unic Minister al Trebilor Straine.

La 13/25. 09. 1861. in urma Conferintei Puterilor garante de la Constantinopol, otomanii recunosc **uniunea reala** dar numai pe timpul vietii domnitorului Al.I. Cuza.

Imediat domnitorul proclama unirea definitiva a Principatelor, la 11/23. 12. 1861. iar concretizarea acestei proclamatii o reprezinta crearea guvernului unic si intrunirea unui singur parlament, prin unificarea celor doua Adunari Elective, la 24. 01./05. 02. 1862. A fost desfiintata Comisia Centrala de la Focsani iar Curtea de Casatie si Justitie a fost mutate de la Focsani, la Bucuresti.

A fost desavarsita unificarea fortelor armate ale Principatelor iar granita moldo – munteana a fost desfiintata. **Denumirea Tarii** a evoluat de la „ **Principatele Unite ale Moldovei si Tarii Romanesti (a Valahiei)**„ la „ **Principatele Unite Romane**„ si , in sfarsit, la „**Romania**„.

Astfel se implinea un vechi deziderat al Adunarii Ad-hoc a Moldovei privitor la Unirea Tarilor Romane extracarpatiche intr-un singur stat sub numele de „**Romania**„.

Unirea definitiva si irevocabila a Tarilor noastre, gemene surori, nascute din romanismul poporului nostrum s-a realizat, pe deplin, la 24. 01./05. 02. 1862.

Imensa durere a moldovenilor era aceea de a nu fi putut participa la acest **Act eroic** populatia intregii Moldove!!! Bucovina gema sub stapanira austriaca inca din 1775 iar marea majoritate a Basarabiei se afla sub jugul asupritor ruses, din 1812.

Totusi, o parte a Basarabiei a trait alaturi de ceilalti moldoveni sentimental inaltator al edificarii Unirii.

Tinuturile, devenite ulterior judete, **Cahul**, **Bolgrad** si **Ismail** din **Basarabia sud-vestica** erau parte componenta a Principatului Moldovei, in momentele inaltatoare ale Unirii Tarilor Romane extracarpatice!!! Retrocedate de puterile europene Tarii Moldovei, cele trei judete basarabene, au fost martore la edificarea Romaniei moderne. Cand Rusia imperiala le-a reluat, la 1878, ea nu a mai ciuntit teritoriul batranei Moldove, ci a nesocotit teritoriul Romaniei. Ele, cele trei judete, au participat si la castigarea independentei de stat a Romaniei, si tot „jertfa„ lor ne-a adus, la sanul Patriei, Dobrogea!!!

Din acest motiv, putem afirma cu tarie ca **Basarabia** prin reprezentantele sale – cele trei judete din sud-vest – a

fost participanta active ***la infaptuirea visului milenar al Unirii romanilor, la desavarsirea unirii romanilor cu romanii (moldo – muntenesti) si la nasterea modernei Romanii!!!***

6. Lovitura de stat din 11/23. 02.1866.

Infaptuirea marilor reforme menite a aseza tanara Romania pe baze moderne (secularizarea averilor mamastiresti; improprietarea taranilor; Statutul Dezvoltator a Conventiei de la Paris; Legea electorala; adoptarea noii legislatii moderne a statului:Codul Civil; Codul de procedura civila; Codul Penal; Codul de procedura penala; reformarea din temelii a invatamantului romanesc etc) au nemulțumit Imperiul Otoman si, partial, Imperiul Austriac si , totodata, pe marii mosieri, proprietari de pamant.

La randul sau, domnitorul Al. I. Cuza a declarat, in multiple randuri, ca a acceptat indoita alegere si titlul de Domn al Romaniei ca pe un deposit sacru, adica in mod provizoriu, temporar.

Exista si dorinta veche a Divanurilor Ad-hoc privind instituirea unei dinastii straine in Romania.

Abdicarea fortata a lui Cuza ar fi putut pune in pericol insasi existenta Romaniei, deoarece Poarta otomana recunoscuse unirea numai pe perioada domniei celui abdicat. Totusi, Romania si-a mentinut Unitatea si individualitatea sa, in raport cu celelalte puteri si, in mod special, in relatia cu Imperiul Turcesc.

Locotenenta domneasca formata imediat dupa abdicarea fortata a domnitorului era compusa din: gen. N. Golescu; col. N. Haralambie si D. Sturza. Guvernul, numit de locotenenta domneasca, era condus de Ioan Ghica, avand pe Dimitrie Ghica – la interne; pe maiorul Dimitrie Lecca – la razboi si pe C. A. Rosetti – la culte.

Domn al Principatelor Unite Romane, a Romaniei, a fost proclamat Filip de Flandra, frate al regelui belgian, dar acesta a refuzat tronul.

In aceste conditii, a fost proclamat domn principele Carol din ramura de Hohenzollern-Sigmaringen. In aceasta perioada Turcia imperiala a intentionat sa invadeze Romania, ea cerand ca votarea acceptarii noului domnitor sa se realizeze, separat, de deputatii moldoveni, respective de deputatii munteni.

Vointa neclintita a natiunii reiese din raspunsul Locotenentei Domnesti care indica Portii otomane ca vointa Principatelor Unite este de a ramane pururea o Romanie una si nedespartita sub domnia ereditara a unui principe strain dintr-una dintre familiile suverane occidentale. Totodata, se mentiona ca acest principe este Carol-Ludovic de Hohenzollern-Sigmaringen.

Intr-adevar, la Iasia aizbucnit o miscare sapatista condusa de boierul N. Roznovanu iar unii oameni politici nu agreau aducerea pe tronul Romaniei a unui domnitor strain (Simion Barnutiu – la Iasi sau Ion Heliade Radulescu – la Bucuresti).

Dupa proclamarea lui Carol I ca domnitor al Romaniei, la 10. 05. 1866., au aparut diverse manifestari opuse monarhiei, determinate de conflictul franco-german din anul 1870, care au determinat pe principe sa renunte la tron, gest curmat la timp de oamenii politici romani. Desigur, romanii profrancezi nu au vazut cu „ochi buni,, politica Germaniei!!!

Totodata, miscarea republicana aparuta la Ploiesti la 08/20. 08.1870. si condusa de Al. Candiano-Popescu; revoltele taranesti de la 1888 si rascoala din 1907 precum si refuzul Consiliului de Coroana, din anul 1914, de a intra in

primul razboi mondial de partea Puterilor Centrale au constituit tot atatea tulburari si „incercari,, ivite in lunga domnie a lui Carol I pe tronul Romaniei.

7. Ultimul razboi ruso-turc. Independenta de Stat a Romaniei. Tratatul de la San Stefano si Tratatul de la Berlin (1878).

Sub aspectul politicii diplomatice a Statului Roman trebuie sa amintim Conventia de la Livadia, din Crimeea, semnata de Romania cu Imperiul Tarist, prin care tara noastra era considerata, practice, un stat independent de catre autoritatile ruse. Proclamarea Independentei de Stat a Romaniei a fost realizata la data de 09. 05. 1877., de catre Mihail Kogalniceanu. Corpurile Legislative au votat motiunile relative la proclamarea Independentei, cu unanimitate de voturi, ca urmare a interpelarilor lui Nicolae Fleva in Camera Deputatilor si a lui Al. Orascu in Senat.

Anterior, fusese adoptata motiunea prin care se aproba declararea starii de razboi cu Imperiul Otoman.

Ca urmare a patrunderii armatei ruse in Romania, Rusia declarand razboi Turciei, aceasta din urma a bombardat orasele romanesti de la Dunare. Drept raspuns romanii bombardeaza Vidinul, la 26. 04./08. 05. 1877..

Astfel s-a ajuns la starea de razboi intre Romania si Imperiul Otoman.

Privind retrospectiv, aparitia Constitutiei otomane din decembrie 1876 nemulumise adanc Romania deoarece aceasta era tratata ca o provincie privilegiata a Imperiului Otoman. De asemenea, este de precizat ca la 20. 12. 1876./01. 01. 1877. agentul Romaniei in Imperiul Otoman urma sa discute cu sultanul problema acordarii independentei statului nostru. Midhat-pasa se pronuntase, in anul 1872, pentru acordarea independentei Romaniei iar Poarta Otomana ar fi fost dispusa sa accepte cu conditii: capitalizarea tributului; neutralitatea Romaniei; diminuarea efectivului armatei romane si obligatia Romaniei de a nu dezvolta o flota puternica.

O seama de politicieni romani se situau pe pozitia de intelegere cu Poarta pentru obtinerea independentei.

Iata insa ca timpul a luat-o, ca de obicei, inaintea planurilor si Romania si-a proclamat unilateral ***Independenta de Stat.***

Independenta este opozabila tuturor puterilor. Rusia o recunoscuse deja incheind Conventia de la Livadia, in 04/16. 04. 1877.. Austro-Ungaria si celelalte puteri garante

au trebuit sa ia act de manifestarea unilaterală de vointa a tarii noastre.

In titlul de fata nu importa istoria razboiului romano-ruso-turc. Conteaza doar conduita adoptata de Romania pentru impunerea Independentei sale in fata puterilor europene.

Teza ca Parlamentul roman nu ar fi putut sa proclame Independenta de Stat a Romaniei deoarece trebuiau convocate adunari de revizuire, ***Adunarea Constituenta***, care apoi sa proclame Suveranitatea Externa a tarii, desi principial si juridic este corecta, a fost umbrita ***de actul politic de vointa suprema a natiunii romane.***

Sangele varsat de eroii romani in sudul Dunarii, la Plevna, Racova, Smardan a pecetluit pentru vesnicie castigarea Independentei Patriei Romane!!!

Actul de la 09. 05. 1877. fiind un act politic si constitutional-juridic, deopotriva, a constituit o „etapa,, fundamentala in edificarea Statului Roman.

Recunoasterea Independentei de Stat, unilateral proclamata, trebuia efectuata de puterile europene ale timpului.

Tratatul de Pace de la San Stefano – a recunoscut independenta Romaniei.

Rusia, incalcand grosolan Conventia romano-rusa de la Livadia prin care garanta integritatea teritoriala a Romaniei, a solicitat reincorporarea celor trei judete din sud-vestul Basarabiei, aflate in componenta Statului Roman, oferind in schimb Dobrogea si Delta Dunarii luate de la turci.

Tratatul de la Berlin – recunoaste, in numele intregii Europe, inclusive in numele Imperiului Otoman, ***Independenta de Stat a Romaniei*** pe care, insa, o ***conditioneaza de instituirea unui regim de nediscriminare religioasa si de necesitatea cedarii judetelor sud-vest basarabene catre Rusia tarista.***

Romania dobandeste Dobrogea, Delta Dunarii si Insula Serpilor din Marea Neagra in schimbul celor trei judete din sud-vestul Basarabiei, cedate catre Rusia.

In anul 1878 cele trei imperii vecine au recunoscut independenta Romaniei.

Prima a fost Austro-Ungaria, apoi Rusia si Turcia. Dupa impamantentirea evreilor au recunoscut independenta

tarii noastre: Italia, Franta, Germania si Marea Britanie, in 1880.

La 26. 09./08. 10. 1878., Legislativul a autorizat Executivul – Guvernul – sa cedeze judetele basarabene Rusiei tariste.

Dobrogea a fost luata in stapanire de tara noastra la 14/26. 11. 1878..

Cetatenia a fost laicizata prin modificarea art. 7 din Constitutie, modificare survenita in anul 1879.

Aceasta modificare, solicitata prin Tratatul de pace de la Berlin, a normalizat raporturile Romaniei cu puterile europene, puteri garante conform Tratatului de pace de la Paris din anul 1856 si potrivit Conventiei de la Paris din anul 1858.

Numai ca odata cu proclamarea unilaterala a Independentei de Stat, Romania nu a scuturat doar jugul otoman, concretizat in suzeranitatea sultanului, dar si ***orice obligatie in raport cu asa-zisele „puteri garante,,***

Daca nu s-ar fi executat aceasta dispozitie din Tratatul de la Berlin ce s-ar fi intamplat??? Am fi recazut sub suzeranitatea Turciei?? Am fi ramas sub suzeranitatea tuturor ***puterilor garante?? Greu de spus!!!***

In primul rand, tot aceste „puteri garante,,care „dadeau lectii,, Romaniei, alungasera de pe teritoriile lor populatiile izraelite pe care, la 1878-1879 le impuneau Romaniei, cu statut de cetateni!!!

Apoi, obligatia de a prelua total **art. 44** din **Tratatul de la Berlin** in art. 7 din Constitutia din 1866 era o ingerinta grosolana in afacerile interne ale tarii noastre!!!

Romania a procedat la revizuirea constitutionala din 1879 pentru a-si putea reafirma suveranitatea sa deplina si neconditionata in fata puterilor europene.

Tara noastra avea de ales, in acele momente, intre integrarea art 44 din Tratatul de pace de la Berlin in Constitutie sau refuzul de a proceda astfel.

In prima ipoteza, tara dobandea efectiv independenta.

In a doua ipoteza, tara urma sa ramana sub suzeranitate otomana si sub garantia marilor puteri europene.

Si totusi, daca Turcia deja ne recunoscuse independenta cum mai putea sa fie suzerana asupra Romaniei??!! Deci, asupra tarii noastre ar fi ramas suzerane puterile europene!!!

Modificand textul constitutional, Romania a impus puterilor europene recunoasterea efectiva a Independentei de Stat.

Dupa obtinerea independentei s-a pus problema ***desfiintarii jurisdictiei consulare.***

Supusii statelor crestine aveau dreptul de a fi judecati de consulii acelor state. Acest drept fusese prevazut in capitulatii.

Romania a creat o instanta de arbitraj pentru solutionarea conflictelor dintre Statul Roman si o societate straina.

Puterile straine au renuntat, treptat, la dreptul lor de a proteja pe nationalii lor in Romania (Austro-Ungaria, Germania, Franta). Aceasta s-a intamplat in cursul anului 1887.

8. Proclamarea Regatului Roman.

Unirea cea Mica a Tarii si obtinerea Independentei de Stat a justificat proclamarea Romaniei ca regat.

Astfel, pentru cresterea prestigiului statului pe scena international-politica domnitorul Carol I, si-a insusit la propunerea Consiliului de Ministri, ***titlul de Alteta Regala,*** la data de 08/20. 09. 1878. Inaltarea Romaniei la rangul de

Regat s-a infaptuit prin legea sanctionata prin Decretul 701/1881, din 14/26. 03. 1881.. Incoronarea regelui si a reginei a avut loc la 10/22. 05. 1881. iar modificarea Constitutiei s-a realizat in anul 1884.

Intre 27. 03. 1884. si 07. 06. 1884. Camerele au votat cate o lege de revizuire pentru fiecare articol. La data sanctionarii noilor prevederi constitutionale Corpurile Legiuitoare se inched – 08/20. 06. 1884.. S-a constituit in favoarea **noului rege** un domeniu al Coroanei.

Proclamarea Romaniei ca regat a sporit prestigiul international al Statului Roman, proaspat independent. Acest aspect a contribuit la dezvoltarea relatiilor externe ale tarii noastre.

La 18. 11./01. 12. 1884. Romania stabilize relatii diplomatice permanente cu 17 state: 13 prin ministrii plenipotentari; 3 prin ministri rezidenti si unul prin insarcinat de afaceri.

Ministerul Afacerilor Straine este reorganizat prin lege iar Regulamentul interior al ministerului a fost schimbat prin regulamentele specializate (iunie 1880): al administratiei centrale; al legatiilor din strainatate sic el consular.

9. *Alianta secreta cu Puterile Centrale (1883).*

Dupa castigarea independentei de stat, domnitorul Carol I incheie un tratat de alianta cu Austro-Ungaria.

Acest tratat, incheiat la data de 18/30. 10. 1883. avea caracter secret.

Tratatul secret romano-austro-ungar a fost semnat, de partea romana, pentru a preintampina eventualele consecinte ale pactului tripartite ruso-germano-austro-ungar asupra tarii noastre.

Alianta secreta a fost reinnoita periodic.

Continutul acestui tratat a ramas necunoscut Legislativului si, din acest motiv, consideram ca nu a putut genera obligatii in sarcina Statului Roman.

La tratatul incheiat de Romania cu Austro-Ungaria au aderat: Germania (18/30. 10. 1883.) si Italia (03/15. 05. 1888.).

Totodata este de amintit faptul ca in Europa se contura si o a doua grupare de forte in temeiul „Antantei cordiale,, anglo-franceze (25. 03./08. 04. 1904.) si pe baza acordului anglo-rus de partajare a Persiei (Iranului) din data de 19/31. 08. 1907.

10. ***Razboaiele balcanice.***

Neintelegerile dintre statele balcanice s-au concretizat, spre exemplu, in litigiul bulgaro-sarb, din 1885-1886, solutionat prin Tratatul de pace sarbo-bulgar, incheiat la Bucuresti, in 19. 02./03. 03. 1886..

Primul razboi balcanic a opus o alianta de state: Grecia, Bulgaria, Serbia si Muntenegru contra Imperiului Otoman.

Imperiul Otoman este rapid invins (26. 09./09. 10. 1912. – 17./30. 05. 1913.).

Romania s-a situat pe pozitii de neutralitate prin decizia Consiliului de Coroana din 22. 09. 1912. si a solicitat Bulgariei o rectificare de frontiera, insa Bulgaria a refuzat, declarand ca intelege doar sa renunte la Dobrogea, aflata deja in componenta Romaniei.

Conferinta internationala de la Sankt-Petersburg, reunind: Austro-Ungaria; Marea Britanie; Franta; Italia; Germania si Rusia a decis sa acorde Romaniei orasul Silistra si zona inconjuratoare (15./31. 03. – 26. 04./09. 05. 1913.).

Al doilea razboi balcanic opune Bulgaria contra fostilor sai aliati, la care s-au adaugat Romania si Imperiul Otoman.

Prin *Tratatul de pace de la Bucuresti* (16/29. 07. – 28.07./10. 08. 1913.) incheiat fara participarea marilor puteri si fara participarea Imperiului Otoman, Romania obtine ***sudul Dobrogei – Cadrilaterul.***

Acest lucru raceste relatiile dintre Romania si Austro-Ungaria intre care exista incheiat un tratat secret de alianta!!!

Romania dobandeste prestigiu pe arena international-politica, fiind principala putere care participa la incheierea acelei paci. De asemenea, dobandirea Dobrogei de Sud – a Cadrilaterului – se face de catre tara noastra pe considerente strategice.

Noua granita, considerata strategica, era apreciata de Romania ca fiind echitabila, contribuind la realizarea echilibrului intre statele Sud-Est europene.

11. Primul razboi mondial. Intregirea nationala a Romaniei.

Primul război mondial, cunoscut sub numele de Marele Război, a izbucnit în vara anului 1914, de la conflictul sârbo-austro-ungar. A antrenat toate marile puteri europene, grupate în: **Antanta** și **Puterile Centrale**.

Deși legată prin tratatul secret de Puterile Centrale, România în pofida dorinței regelui Carol I, se declară neutră.

Încheierea convenției cu Rusia țaristă având ca obiectiv dezrobirea fraților români din dubla monarhie Austro-Ungară, determină intrarea României în război. După succese răsunătoare repetate în Transilvania, armata română este nevoită să se retragă. Pagini de vitejie s-au înscris pe defileul Jiului și pentru apărarea Bucureștiului.

Frontul a fost stabilizat în zona de sud a Moldovei, Guvernul și Regele stabilindu-se la Iași, în capitala Moldovei.

La Mărășești, Mărăști și Oituz armata română a înscris prin sângele și jertfa sa memorabile pagini în Istoria Națională.

Bolșevizarea aliatului rus, trădarea Rusiei, determină România să încheie armistițiul de la Buftea și apoi Pacea de la București. O pace aspră și nemeritată.

În martie/aprilie 1918 **Moldova dintre Prut și Nistru**, prinb organul său reprezentativ, **Sfatul Țării**, proclamă Unirea cu România.

În noiembrie 1918 **Congresul General al Bucovinei** decretează Unirea cu Țara Mamă România, pentru ca la

18.11/01.12.1918, **Transilvania, Maramureșul, Crișana și Banatul** să voteze prin delegații săi din Marea Adunare Națională, Unirea cu România.

Tratatele de pace încheiate în 1919-1920 au recunoscut apartenența acestor provincii la Statul Român.

Abia în anul 1918 s-a încheiat ciclul înfăptuirii Statului Românesc pornit din avântul revoluționar al anului 1848. după Mica Unire din 1859-1862, după Independența de Stat din 1877-1878, după proclamarea Regatului României în anul 1881, în anul de grație 1918, România a strâns laolaltă pe toți fii săi.

Chiar dacă o mare parte a Maramureșului la Slovacia, în Cehoslovacia; o parte însemnată din Crișana (până la Tisa) rămăsese în Ungaria și 1/3 din Banatul românesc fusese încorporat în Serbia – Regatul Iugoslavia, România Mare- România interbelică a inclus marea majoritate a teritoriilor și a populației românești.

Constituirea Marii Romanii a reprezentat „cheia de boltă”, a statalității și a afirmării naționale a poporului nostru roman!!!

Sarcina principală a conducătorilor politici romani a fost aceea de a menține granițele românești. Ceea ce, din

pacate, nu s-a realizat, frontierele noastre fiind sfasiate in anul 1940.

Aliantele noastre cu Grecia, cu Turcia, cu Cehoslovacia si Yugoslavia s-au izbit de intentiile revizioniste ale UNGARIEI SI Bulgariei. Presiunea sovietica asupra Romaniei interbelice a fost constanta si extrem de puternica. Cand, intr-o „clipa,, Tara a strans la sanul sau provinciile romanesti, vecinii ne-au devenit dusmani si nu au urmarit decat sfartecarea scumpei noastre Patrii – ***Romania Mare.***

12. *Romania - stat membru al Ligii Natiunilor.*
Raporturile romano-sovietice in perioada interbelica.

La propunerea presedintelui S. U. A. a fost constituita ***Liga Natiunilor.*** Pactul Ligii Natiunilor, aprobat la 28. 04. 1919., devine primul capitol al fiecarui tratat de pace incheiat cu puterile invinse.

Liga Natiunilor a afectat suveranitatea statelor, grevand-o cu o servitute internationala in favoarea pacii mondiale.

Romania a fost membra fondatoare a Ligii Natiunilor.

A participat la: elaborarea protocolului in favoarea reglementarii pasnice a diferendelor internationale; a aderat, in conditii de reciprocitate, la clauza facultativa de arbitraj obligatoriu din Statutul Curtii Permanente de Justitie Internationala de la Haga; a participat la Conferinta pentru reducerea si limitarea armamentelor; Consiliul Ligii Natiunilor a recunoscut ca Romania a indeplinit obligatiile fata de minoritatile nationale etc.

Contributii importante a adus Romania la dezvoltarea dreptului penal international si la Conventia privind definirea agresorului propusa de U.R. S. S. si recomandata de marele jurist si diplomat roman Nicolae Titulescu.

Romania a initiat si a participat activ la aliantele si tratatele politice regionale.

Mica Intelegere, Intelegerea Balcanica, aliantele cu Grecia aveau menirea instituirii unei zone de securitate de la Marea Nordului pana la Marea Egee.

Trebuie mentionate aici:

- * tratatul cu Cehoslovacia (23. 04. 1921.);

- * tratatul cu Yugoslavia (07. 06. 1921);

* tratatul incheiat cu Polonia (03. 05. 1921. si 15. 09. 1922.).

Relatiile Regatului Romania cu Rusia Sovietica/U. R. S. S. s-au realizat prin contactele de la Genova din 10. 04. 1922. si 19. 05. 1922.. Aceste raporturi au fost impiedicate sa evolueze pozitiv datorita faptului ca Rusia sovietica, apoi U.R.S.S. nu a recunoscut, ca fiind valabila, apartenenta Basarabiei la Statul Roman.

Sovieticii au acuzat Romania ca a „ocupat,, Basarabia, in 27 martie/09 aprilie 1918.

Romania a considerat constant ca Basarabia este populata de romani, fiind dintotdeauna teritoriu romanesc.

La 27. 03. – 02. 04. 1924. au avut loc discutii in Conferinta de la Viena, intre romani si sovietici.

Sovieticii au solicitat organizarea unui plebiscit in Basarabia, dar Romania a respins propunerea, considerand-o inutila si vexatorie.

In perioada interbelica U. R. S. S. a intocmit harti in care Basarabia figura ca teritoriu sovietic.

Sovieticii au organizat si provocari pe teritoriul tarii noastre, cum a fost rascoala de la Tatar-Bunar.

Dupa scoaterea Partidului Comunist din Romania in afara legii de catre Guvernul roman, Stalin a organizat, pe

malul stang al Nistrului, R. A. S. S. Moldoveneasca, parte componenta a R. S. S. Ucrainene.

Despre aceste chestiuni am discutat in alte parti ale tratatului. De aceea nu vom insista. Remarcam totusi, activitatea Partidului Comunist din Romania care adoptase o pozitie antinationala considerand ca Basarabia este populata de moldoveni, care nu se considera romani; ca Basarabia a fost asuprita de mosierimea si burghezia romana si ca Romania ar constitui un stat plurinational.

P. C. din Romania avea obligatia de a scoate in evidenta realizarile din U.R.S.S., din R. S. S. Ucraineana si, in mod special, din R. A. S. S. Moldoveneasca.

*

*

*

13. *Romania in perioada ascensiunii comunismului si fascismului / national - socialismului in Europa.*

Comunismul, ca doctrina politica, a fost transpus in practica in U. R. S. S. in perioada interbelica. **National – socialismul** a ajuns la putere in Germania, in ianuarie 1933.

Pentru aceste aspecte facem trimitere la Vol II al Tratatului de Diplomatie, pct. IV. Politica si Relatii Internationale.

In privinta **fascismului** remarcam urmatoarele aspecte:

Termenul este utilizat atat pentru desemnarea regimului instituit in Italia lui Mussolini cat si, in sens larg, pentru desemnarea tuturor regimurilor de extrema dreapta: fascism si national – socialism.

Ascensiunea fascista a punctat urmatoarele etape:

- instaurarea fascismului la putere in Italia – 1922;
- instalarea national – socialismului la putere in Germania – 1933;
- invadarea si anexarea Austriei de catre Germania national – socialista;
- incorporarea regiunii sudete din Cehoslovacia;

- revendicarile teritoriale germane asupra Poloniei;
- ocuparea Poloniei;
- ocuparea Belgiei, Olandei si a partii centrale si de nord a Frantei;
- ocuparea Yugoslaviei, Greciei si Albaniei;
- ocuparea unei parti insemnate din teritoriul partii europene a U. R. S. S..

Romania, intre nazism si comunism, a incercat sa isi conserve granitele dar in conditiile Pactului Hitler – Stalin din 23. 08. 1939. si a infrangerii Frantei, aliata noastra traditionala, am fost fortati sa cedam teritorii.

Lupta guvernelor burghezo-democratice impotriva legionarilor a reprezentat, in mod mediat, respingerea doctrinei national – socialiste si a imperialismului german, de catre Romania.

La 29. 05. 1940. Carol al II-lea anunta intentia de a se apropia de Germania, dupa sedinta unui Consiliu de Coroana.

Trebuie mentionata la loc de cinste atitudinea Romaniei de a acorda Presedintelui si Guvernului Poloniei ospitalitate si dreptul de trecere prin tara noastra.

Romania s-a „agatat,, pana in ultimul moment de „garantiile,, anglo-franceze acordate in anul 1939, iar

politica externa va fi schimbata abia dupa cedarea Basarabiei, nordului Bucovinei si Tinutului Herta in favoarea U. R. S. S..

14. *Cedarile teritoriale efectuate de Romania in vara anului 1940.*

A). *Cedarea Basarabiei, a Bucovinei de Nord si a Tinutului Herta;*

B). *Cedarea Transilvaniei de Nord, Maramuresului si Crisanei*

C). *Cedarea Dobrogei de Sud – Cadrilaterul.*

A). *Cedarea Basarabiei, a Bucovinei de Nord si a Tinutului Herta.*

Din anul 1918 si pana in anul 1940 Rusia sovietica si, mai apoi, U. R. S. S. nu s-a impacat niciodata **cu pierderea Basarabiei, care la 27. 03./ 09.04.1918. s-a unit cu Tara-Mama, Romania.**

Infiintarea in anul 1924 a Regiunii Autonome Socialiste Sovietice Moldovenesti si, mai apoi, a Republicii Autonome Socialiste Sovietice Moldovenesti, in cadrul R. S. S. Ucrainiene, a fost facuta in scop propagandistic, pentru recuperarea Basarabiei de catre U. R. S. S..

Pactul de neagresiune sovieto-german mentiona interesul partii sovietice asupra Basarabiei, precum si totalul dezinteres politic al Germaniei in raport cu aceste teritorii (23. 08. 1939.). Din acel moment trecerea Basarabiei la U. R. S. S. era doar o chestiune de timp si de conjunctura.

La 26 iunie 1940, ora 23 – ora Moscovei – a fost transmisa prima nota ultimativa de catre guvernul sovietic catre guvernul regal roman. Se solicita ferm cedarea Basarabiei, care in opinia Kremlinului era populata in principal de ucraineni, si cedarea Bucovinei, drept „plata,, pentru detinerea Basarabiei, timp de 22 de ani, de catre Romania.

Consiliul de Coroana intrunit la 27. 06. 1940. a ramas indecis fiindca 11 membri s-au pronuntat contra cedarii; 10 membri au fost de acord cu cedarea; 5 membri au solicitat guvernului sa propuna initierea de discutii.

In consecinta, Guvernul regal roman a notificat guvernului sovietic o pozitie echivoca; nici nu a acceptat dar nici nu a respins ultimatumul sovietic.

Al doilea ultimatum sovietic din 27/28. 06. 1940. a interpretatstarea echivoca din raspunsul roman ca fiind acceptarea cererilor sovietice. S-a propus evacuarea Basarabiei, in decurs de patru zile, incepand cu 28. 06. 1940., oele 14,00, ora Moscovei.

Raspunsul guvernului regal roman se refera la evacuare, fiind silit sa primeasca conditiile impuse in raspunsul sovietic.

Trebuie specificat faptul ca U.R.S.S., in urma discutiilor purtate cu reprezentantii Germaniei, si-a limitat pretentiile asupra Bucovinei, doar la partea nordica a provinciei.

Evacuarea oficialitatilor si a armatei romane s-a realizat cu dificultate datorita ocuparii, inaintea termenelor stabilite, a Basarabiei de catre armata sovietica, a atitudinii ostile a Armatei Rosii dar si a unei parti din populatia provinciei: rusofonii si evreii.

Armata sovietica a ocupat si Herta impreuna cu satele din jur din judetul Dorohoi al Vechiului Regat. Desi acest teritoriu nu a fost dependent nici de Basarabia si nici

de Bucovina, obiectiunile romanesti au fost respinse de catre sovietici.

Pe teritoriul incorporat de la Romania, U.R.S.S. a infiintat la 02. 08. 1940. R.S.S. Moldoveneasca prin reunirea Basarabiei cu o parte din R.A.S.S. Moldoveneasca, de peste Nistru. In noiembrie 1940 au fost luate nordul Bucovinei, judetul Hotin din nordul Basarabiei, judetele Cetatea Alba, Bolgrad, Ismail si partial Tighina, care au fost incorporate la R.S.S. Ucraineana.

Ocuparea si anexarea Basarabiei, nordului Bucovinei si Tinutului Herta a fost posibila in conditiile Pactului Ribbentrop-Molotov, din 23. 08. 1939., datorita prabusirii aliatei noastre traditionale – Franta si a lipsirii de eficienta a garantiilor anglo-franceze.

Ocuparea Basarabiei, a nordului Bucovinei si a Hertei a determinat reorientarea politicii externe a Romaniei in sensul apropierii de puterile Axei si, in special, de Germania.

*

*

*

B). *Cedarea Transilvaniei de Nord, Maramuresului si Crisanei*

S-au purtat tratative romano-ungare la Turnu Severin (16 – 24 august 1940). Ungaria solicita 2/3 din teritoriul Transilvaniei, respectiv 69.000. km² si 3.900.000. de locuitori, din care 2.200.000. erau romani.

Impotmolirea tratativelor determina interventia puterilor Axei care impun un „arbitraj,, intre partile romana si ungara.

„Arbitrajul,, fiind un veritabil **dictat** a fost impus la Viena de Germania si Italia. Ministrii de externe ai Germaniei si Italiei au pronuntat hotararea arbitrala la 30. 08. 1940., orele 15,00.

Prin acest dictat Romania pierdea 42.000. km² si 2.609.000. de locuitori, din care 50,2% romani; 37,1% secui si maghiari, restul fiind de alte nationalitati.

Evacuarea teritoriului cedat s-a realizat intre 5 – 12 septembrie 1940 iar dupa evacuare autoritatile ungare de ocupatie au desfasurat acte de cruzime de neimaginat fata de populatia romaneasca.

C). Cedarea Dobrogei de Sud – Cadrilaterul

Tratatul romano-bulgar purtat la Craiova intre 19.08. 1940. – 01. 09. 1940. au condus la cedarea Cadrilaterului. Inca din 21. 08. 1940. Romania a acceptat sa restituie Cadrilaterul Bulgariei, inclusiv orasul Silistra si teritoriul inconjurator acordat prin Protocolul de la Sankt Petersburg (15/31. 03. - 26.04./09. 05. 1913).

Romania a incercat pastrarea Silistrei sau a zonei de coasta, cu Balcicul, dar Bulgaria nu a acceptat decat revenirea la frontiera din 1912!!!

S-a convenit ca nici una dintre parti sa nu manifeste, pe viitor, pretentii teritoriale in raport cu cealalta.

S-a efectuat un schimb de populatie in termen de trei luni de la intrarea in vigoare a acordului.

Romania, cedand Cadrilaterul – Sudul Dobrogei, a pierdut 7726 km² in favoarea Bulgariei.

*

*

*

Imediat dupa acceptarea dictatului de la Viena Romaniei i s-a acordat de catre puterile Axei ***o garantie „de inviolabilitate si integritate a Statului roman,, opozabila erga omnes.***

Teritoriile pierdute de Romania in vara anului 1940 insumau **99.738. km²**, deci **1/3 din teritoriul statului**.

Pierderea provinciilor romanesti a reprezentat „falimentul,, politicii de securitate promovata de Statul Roman.

15. Regimul Ion Antonescu. Participarea Romaniei alaturi de Germania la razboiul contra U. R. S. S..

Sfaramarea granitelor romanesti a condos, in mod inevitabil, la scaderea popularitatii regimului de dictatura personala, instituit de Carol al II-lea, in anul 1938.

In conditiile manifestatiilor legionare si a framantarilor din tara, generalul Ion Antonescu este chemat sa formeze un nou guvern. La 05. 09. 1940., Ion Antonescu accepta cu conditii: dizolvarea Parlamentului si suspendarea Constitutiei din anul 1938. A doua zi, 06. 09. 1940., regale Carol al II-lea va transfera prerogativele regale fiului sau Mihai si va parasi tara.

Se retine ca regale Carol al II-lea **nu a abdicat**, ci doar a transferat unele prerogative regale fiului sau. Totodata, la dorinta regelui Carol al II-lea, o parte din

prerogative au fost preluate de generalul Antonescu, acesta devenind, practice, un „regent,, al noului suveran.

Credem ca Ion Antonescu si-a subordonat institutia monarhica desi a pastrat-o in sistemul politico-constitutional al Statului Roman.

Fiind Presedinte al Consiliului de Ministri investit „cu depline puteri in conducerea Statului roman,, Ion Antonescu este inaintat la gradul de maresal, prin Decretul nr. 2352/1941.

In calitatea sa de **Conducator al Statului Roman**, Ion Antonescu era, in fapt, **Seful Statului**, desi de jure aceasta calitate era rezervata regelui Mihai I.

Astfel se explica unele decizii luate de Ion Antonescu fara stirea regelui: intrarea tarii in razboiul antisovietic; angajarea discutiilor pentru semnarea pacii; numirea unui „inlocuitor,, desi aceasta prerogative apartinea exclusive regelui etc.

Toate aceste chestiuni au fost deja analizate la **I. Stat si Istorie, pct. 2. – Dezvoltarea constitutională a Romaniei**, din Tratatul de fata. De aceea, noi nu vom reveni asupra lor. **In legatura cu politica externa dusa de Ion Antonescu pana la 21. 06. 1941. precizam urmatoarele:**

Ion Antonescu a staruit pentru redobandirea, in viitor, a nordului Transilvaniei, Maramuresului si Crisanei fapt speculat de Adolf Hitler.

La data de 12. 10. 1940. o Misiune militara germana a patruns in Romania in scopul declarat al „instruirii,, armatei romane.

Romania a aderat la ***Pactul Tripartit***, germano-italiano-japonez, la data de 23. 11. 1940..

In conditiile incheierii unui pact de prietenie sovieto – Yugoslav, la 05. 04. 1941., armata germana, cu ajutorul Ungariei si al Bulgariei, ocupa Statul Yugoslav. Romania s-a declarat neutra, la 08. 04. 1941., si a impiedicat ocuparea Banatului sarbesc de catre Ungaria. Antonescu nu a incorporate acest teritoriu la Statul Roman, desi Italia si romanii din Banatul yugoslav au solicitat anexiunea!!!

Ca urmare a intrarii Misiunii militare germane in Romania, la data de 12. 10. 1940., S. U. A. au considerat Romania ca fiind un stat ocupat si au blocat bunurile si activele romanesti aflate pe teritoriul lor, la 11. 10. 1940.. Marea Britanie a rupt relatiile diplomatice cu Romania, la 10. 02. 1941..

Acordarea garantiilor teritoriale de catre germano – italieni Romaniei a nemultumit U.R.S.S.. Desi, official

U.R.S.S. declarase ca nu mai are alte pretentii teritoriale de la Romania, acordarea **„garantiei de inviolabilitate si de integritate a Statului roman,,** a iritat Kremlinul. Probabil erau avute in vedere Delta Dunarii, unde sovieticii au ocupat unele ostroave romanesti (26. 10. 1940.) si, de ce nu, chiar zona petrolifera a Ploiestiului!!!

Generalul Ion Antonescu a dus o politica de **„independenta totala politica a neamului romanesc, oricare va fi structura politica pe care o va lua Europa de maine,,** conform propriei marturisiri, facuta in Consiliul de Ministri, din 10. 12. 1940..

In legatura cu participarea Romaniei la razboiul antisovietic, in perioada 22. 06. 1941. – 23. 08. 1944. sunt de mentionat urmatoarele chestiuni:

La data de 22. 06. 1941., orele 4,00, Germania a atacat U.R.S.S., fara declaratie de razboi. Romania s-a aliat cu Germania atacand Uniunea Sovietica, tot fara declaratie de razboi.

Practic, se poate afirma ca tara noastra a dus propriul razboi deoarece Romania nu a incheiat o alianta militara cu Germania, in vederea participarii la razboi.

Ideologic, s-a vorbit despre „lupta sfanta pentru Neam si pentru Rege,, „lupta civilizatiei crestine in contra

unei noi barbarii, in contra anarhiei, pentru viitorul nostrum comun,, de o „cruciada impotriva comunismului,, „lupta mare si dreapta alaturi de marea Natiune Germana, pentru dreptatea viitorului omenesc,,etc.

Armata romana impreuna cu unitatile militare germane elibereaza Bucovina de Nord, la data de 06-iulie-1941, iar Basarabia este eliberata, in intregime, la data de 26-iulie-1941, odata cu alungarea sovieticilor din Cetatea Alba.

In acest fel, Romania si-a recapatat teritoriile cedate fortat catre U.R.S.S., la data de 28. 06. 1940.. Desigur, razboiul purtat de Romania impotriva U.R.S.S. ***a fost un razboi just, drept*** avand ca obiectiv reintregirea Tarii cu provinciile din Rasarit anexate de sovietici.

Atat Bucovina cat si Basarabia sunt organizate sub forma unor „***guvernamente***,, cu unica modificare constand in aceea ca judetul Hotin din Basarabia a fost trecut in Bucovina.

Prin ajungerea Armatei romane la Nistru, razboiul romano-sovietic nu a incetat deoarece U.R.S.S. nu a solicitat incheierea pacii. De altfel, trecerea Armatei romane peste Nistru a fost aprobata prin plebiscitul organizat in noiembrie 1941.

In urma incheierii unei conventii germano-romane, la Tighina, semnata la 30. 08. 1941. Guvernul German a solicitat instalarea unei administratii romanesti intre Nistru si Nipru. Guvernul Roman a acceptat instalarea unei administratii romanesti intre Nistru si Bug. Administratia romaneasca a functionat in Transnistria din septembrie 1941 – septembrie 1942 si pana la 01. 02. 1944., cand teritoriul transnistrean a fost cedat administratiei militare de front.

La 16. 10. 1941. Armata Romana a eliberat **Odesa**, dar Romania nu a proclamat anexarea Transnistriei si nu si-a extins suveranitatea dincolo de Nistru. In aceste conditii cu greu se poate discuta despre dobandirea Transnistriei in schimbul nordului Transilvaniei, de catre Romania.

Operatiunile militare de pe teritoriul Transnistriei aveau in vedere protejarea populatiei romanesti transnistrene si asigurarea ocupatiei in zona romaneasca pana la cunoasterea formelor de organizare a Rusiei.

La solicitarea Germaniei Armata romana va continua sa lupte in Ucraina si sudul Rusiei.

Armata germana este oprita in fata Moscovei (30. 04. 1941. – 20. 05. 1942.), apoi nu reuseste sa strapunga apararea Leningradului (18. 01. 1943.) si va capitula la Stalingrad (02. 02. 1943.).

La 20. 03. 1944. Armata sovietica a trecut Nistrul iar la 29. 03. 1944. a atins Prutul. La 20. 08. 1944. Iasul este cucerit de sovietici.

Romania tatonase terenul in vederea incheierii unui posibil armistitiu la Stockholm si la Ankara.

Ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., V. M. Molotov, a declarat, la 02. 04. 1944., ca U.R.S.S. nu urmareste incorporarea vreunei parti din Romania sau schimbarea oranduirii de stat a tarii noastre. Aceasta declaratie s-a dat dupa trecerea Prutului de Armata Rosie – la 02. 04. 1944. – deoarece, in conceptia U.R.S.S., frontiera sovieto-romana nu era pe Nistru ci pe Prut!!!

Maresalul Ion Antonescu a pierdut ocazia semnarii armistitiului datorita moralitatii sale ireprosabile si pentru ca nu a dorit sa recunoasca pierderea Basarabiei si a Bucovinei de Nord.

In urma ultimei discutii dintre maresal si fuhrer, din 05. 08. 1944., se stabileste retragerea armatelor romano-germane pe linia Carpati – Focsani – Namoloasa – Galati.

Pe data de 22. 08. 1944. Mihai Antonescu, vicepresedintele Consiliului de Ministri, a solicitat oficiile Republicii Turcia pentru a incheia armistitiul cu Aliatii.

Ce alternativa ar fi avut Maresalul Ion Antonescu??
Fie sa lupte alaturi de Germania, alegand onoarea si Gloria,
fie sa provoace Germania sa ocupe Romania!!!

Opozitia romana si regele au pus la cale lovitura de
stat, prin care Ion Antonescu a fost arestat.

Credem ca Ion Antonescu a fost un partener a lui
Adolf Hitler sin u un simplu subordonat iar politica sa a
asigurat suveranitatea Romaniei. Ion Antonescu a mers
alaturi de Grmania deoarece puterile Axei garantasera
Romaniei integritatea teritoriala.

Dupa incheierea armistiului cu Aliatii de catre
Italia, Romania nu a declarat razboi acestui stat si a
intretinut relatii diplomatice cu Regatul Italiei si cu
Republica Fascista Italiana. Numai ca Mussolini nu a fost
recunoscut decat in calitate de sef al guvernului, Italia avand
doua guverne, dar nu si ca sef al atutului!!!

In toata perioada regimului politic antonescian
Romania a fost – de jure – un stat suveran.

Fiind initial mai favorizate de catre Germania, Italia
si Ungaria vor decade sub nivelul Romaniei, prima in
septembrie 1943 iar a doua in martie 1944.

Romania a fost lasata sa ajute pe romanii din Serbia
ocupata de trupele germane; sa intretina relatii diplomatice

separate de cele ale Germaniei; sa pastreze in prizonierat militarii inamici capturati de Armata romana etc. Esentiala ni se pare respingerea propunerii germane de a mentine Miscarea Legionara la putere sau de a infiinta un partid totalitar, adus la putere in locul Legiunii. Aceasta respingere a propunerilor germane a fost facuta de Ion Antonescu, dupa infrangerea rebeliunii legionare.

16. *Miscarea legionara, statul national - legionar si „Guvernul de la Viena,,*

Relativ la „Miscarea legionara,, am discutat in cadrul Vol. II. pct. IV:„*Politica si Relatii Internationale,,*. Analiza efectuata in acel loc s-a referit la doctrina legionara.

Aici vom incerca sa analizam activitatea politica a legionarilor.

Astfel, Miscarea legionara a fost infiintata la data de 24. 06. 1927., orele 22,00 de catre Corneliu Zelea Codreanu, prin Ordinul de zi nr. 1, citit in prezenta a patru personae, la Iasi.

In legatura cu doctrina legionara si conceptiile miscarii referitoare la Stat, Natiune, persoana, facem trimitere la textul anterior indicat.

Vom puncta câteva aspecte referitoare la ***Statul National Legionar*** si la „***Guvernul de la Viena***„/.

Miscarea Legionara a reprezentat o organizatie a tineretului avand ca scop ridicarea morala – fundamentata pe un crestinism mistic – a poporului roman.

Revendicarile miscarii au intrat in conflict cu legislatia penala a Regatului, motiv pentru care unii dintre membrii ei au fost supusi raspunderii juridice penale. Miscarea a activat ca partid politic, fiintand o buna perioada, in ilegalitate.

Instalarea guvernului Ion Antonescu a condos la incetarea manifestarilor legionarilor iar apelul sefului guvernului catre legionari a fost, in general, acceptat. La 14. 09. 1940. generalul Ion Antonescu a chemat la guvernare pe legionari. In urma acceptului dat de catre Horia Sima, Statul Roman a fost proclamat „***Stat National Legionar***„. Miscarea legionara a fost unica organizatie politica recunoscuta oficial in Statul Roman.

Ion Antonescu si-a luat titlul de „***Conducator al Statului Legionar***„, sip e cel de „***Sef al Regimului***

Legionar,, in timp ce Horia Sima a fost proclamat ***„Conducator al Miscarii Legionare,,***.

In acest mod, Horia Sima a nesocotit recomandarile Forului Legionar care mergeau pe linia neincluserii la guvernare a Miscarii Legionare. Aceasta pe motivul ca organizatia este relativ tanara si lipsita de experienta politica.

Pe linie de stat, Horia Sima este nimit vicepresedinte al Consiliului de Ministri.

Partajarea puterii intre Antonescu si legionary dadea castig de cauza Conducatorului Statului. Atmata si administratia se aflau la dispozitia acestuia.

Conducatorul Miscarii Legionare Horia Sima era competent sa indice orientarea spirituala a Statului; el raspundea de viitorul Natiunii.

Disensiunile dintre general si legionari au pornit de la viziunea diferita asupra: relatiei dintre Miscarea Legionara si Stat; asupra conceptului de ***„dreptate,,*** care pentru general se putea realize numai in limitele institucionale, prin suprematia legii iar pentru legionari insemna o atitudine subiectiva si partinitoare, izvorata din constiinta legionara.

Uciderea detinutilor politici inchisi la Jilava (26/27. 11. 1940.); asasinarea oamenilor politici Virgil Madgearu (26. 11. 1940.) si Nicolae Iorga (27. 11. 1940.) a reprezentat ruperea tacita a alianței între Antonescu si Miscarea legionara.

Dupa un schimb de note Antonescu – Sima, izbucneste rebeliunea legionara, la 21. 01. 1941.. Armata intervine, la ordinal generalului Ion Antonescu, restabilind ordinea in tara.

Desi germanii insist ape o colaborare Antonescu – legionary, generalul refuza. Statul National Legionar este desfiintat. Legionarii au fost deferiti justitiei iar dupa 22. 06. 1941. au fost trimisi pe front pentru reabilitare.

Reichul german a fost favorabil lui Ion Antonescu iar conducatorii Miscarii legionare, in frunte cu Horia Sima, au fost transportati in Germania, unde au ramas intr-un azil supravegheat.

Dupa 23. 08. 1944. Adolf Hitler a utilizat ramasitele Miscarii legionare din Germania, formand un asa-zis „*Guvern National Roman*„, cu sediul la Viena, in data de 10. 12. 1944..

Acest „guvern,, a fost cu totul la dispozitia autoritatilor germane si nu a exercitat vreo activitate administrativa sau executiva asupra teritoriului romanesc.

17. 23 – august – 1944.Participarea Romaniei alaturi de Aliati la razboiul contra Germaniei national-socialiste.

Actul de la 23. 08. 1944. a reprezentat o „lovitura de stat,, executata de regale Mihai I al Romaniei impotriva regimului condus de Maresalul Ion Antonescu.

Ocuparea aproape in totalitate a Moldovei si apropierea trupelor sovietice de Bucuresti a determinat schimbarea orientarii politicii externe a Romaniei.Armistitiul a fost convenit in 21/22 – august – 1944. de reprezentantii celor patru partied politice din Blocul National – Democrat. S-a stabilit ca regale sa ceara maresalului incheierea armistitiului pe 26. 08. 1944., la ora 13,00, in cadrul unei audiente regale.

Intrucat Maresalul Ion Antonescu urma sa plece pe frontal 26 august, regale hotaraste sa devanseze audienta maresalului pentru 23 august.

Mihai Antonescu, vicepresedintele Consiliului de Ministri, a fost primit in audienta la ora 15,30 iar Maresalul Ion Antonescu a fost primit la rege, la ora 16,15.

In comunicatul dat catre tara s-a specificat ca Maresalul Ion Antonescu a refuzat sa incheie armistitiul cu Natiunile Unite, fapt pentru care a fost destituit de rege.

In realitate, maresalul a comunicat regelui ca informase deja Germania de intentia sa de a incheia armistitiul, fapt care a provocat panica deoarece, incheierea armistitiului in astfel de conditii ar fi condus la mentinerea lui Ion Antonescu in prim-planul politicii romanesti iar situatia regelui ar fi ramas aceea a unui „*monarh formal*„.

Ca atare, regele a decis destituirea si arestarea lui Ion Antonescu, formandu-se un alt guvern in frunte cu generalul Constantin Sanatescu, participant la audienta maresalului.

Este evident ca seful statului – adica regele – era indrituit sa numeasca - si sa revoce, bineinteles – pe presedintele Consiliului de Ministri.

Graba destituirii si arestarii maresalului Ion Antonescu, coroborata cu pozitia de expectativa adoptata de Iuliu Maniu, ne indica mai degraba o rafuiala a regelui cu maresalul pentru perioada cat suveranul a fost tinut in „umbra,, Conducatorului!!!

Poate si atitudinea lui Ion Antonescu a determinat precipitarea deciziei regale, care oricum fusese deja adoptata. Cert este ca destituirea si arestarea maresalului a lasat loc de manifestare a vietii politice democratice. Romania a realizat, in mod abrupt, o schimbare a orientarii sale politice pe scena politica internationala, rupand alianta cu Germania national-socialista, aliindu-se cu Natiunile Unite si declarand razboi fostului ei aliat – Germania.

Sub aspectul ordinii constitutionale a fost repusa in vigoare Constitutia din anul 1923.

Ceea ce importa pentru studiul de fata ***este situatia internationala a Romaniei de la 23. 08. 1944. si pana la semnarea Conventiei de Armistitiu (12. 09. 1944.).***

In perioada 23. 08. 1944. – 12. 09. 1944. Armata sovietica considera Armata romana ca fiind inamica. Drept consecinta, in perioada mentionata sovieticii au luat 114.000. de militari romani, prizonieri de razboi!!! Au fost deportati in U.R.S.S. si civili romani, in special persoanele fizice originare din Basarabia sau cele de origine germana.

Romania desi era, in fapt, cobeligeranta cu Aliatii era tratata ca un stat inamic. Noi ne aflam in razboi cu puterile beligerante: atat cu Germania cat si cu Aliatii. Cu

Germania de facto si de jure iar cu Aliatii era inca razboi de jure, insa de facto eram aliatii acestora.

Desi actul de la 23. 08. 1944. a scurtat razboiul antihitlerist cu 6 luni, Romania era tratata ca o tara invinsa de catre U.R.S.S..

La **12. 09. 1944.** s-a semnat la Moscova Conventia de Armistitiu care a consfintit pozitia Romaniei. Conventia s-a semnat tarziu, abia dupa ce intreaga tara a fost ocupata de Armata sovietica. Asadar, Conventia de Armistitiu a consacrat faptul ocuparii Romaniei de Armata Rosie.

In temeiul Conventiei de Armistitiu frontiera romano-sovietica a fost restabilita conform ultimatimelor sovietice din 26/28-iunie-1940. Romania pierdea astfel Basarabia, nordul Bucovinei si Tinutul Herta. Totodata, era specificat dreptul Romaniei asupra Transilvaniei de Nord.

Marea Britanie dorea restituirea celei mai mari parti a Transilvaniei de Nord sin u restituirea in totalitate a acelu teritoriu deoarece, la acea data, Ungaria nu intra in sfera de influenta sovietica. Dimpotriva, U.R.S.S. era de acord cu restituirea, in intregime, a nordului Transilvaniei deoarece extinderea Romaniei spre Vest insemna si extinderea influentei U.R.S.S., tara noastra fiind considerata „satelita,, a U.R.S.S..

Pe de alta parte, U.R.S.S. era de acord, in principiu, cu restituirea intregii Transilvanii de Nord, a Maramuresului si Crisanei pentru a realize o „asa-zisa,, compensare a incorporarii de catre ea a Basarabiei, nordului Bucovinei si Tinutului Herta.

Ca urmare a partajarii zonelor de influenta U.R.S.S. dobandeste 90% influenta in Romania!!!

In Romania este instalat guvernul dr. Petru Groza la 06. 03. 1945., la cererea ultimativa a U.R.S.S.. La 09. 03.1945. sovieticii accepta instalarea administratiei romanesti in nordul Transilvaniei.

Tratatul de Pace incheiat in anul 1947, consacra Romaniei statutul de tara invinsa, nefiindu-ne acceptatstatutul de stat cobeligerant!!! Tratatul a fost semnat la 10. 02. 1947., la Paris, si a fost ratificat de Parlamentul Romaniei la 25. 08. 1947..

*

*

*

Imediat dupa „lovitura de stat,, din 23. 08. 1944. Armata romana a intrat in conflict cu fortele militare germane. Marea majoritate a teritoriului national, intre care si capitala, a fost sub controlul Armatei romane.

Lupta dusă alături de forțele militare sovietice a condus la dezrobirea Transilvaniei. Apoi, românii au luptat împotriva Ungariei horthiste, spargând centura Budapestei; pentru eliberarea Cehoslovaciei, înscriind pagini de eroism în Munții Tatra și pentru eliberarea Austriei, până în apropiere de Viena.

Dar s-a dovedit, că în zbuciumata noastră istorie de altfel, ca Armata Română a fost folosită drept „*carne de tun*„ atât de hitleristi – în războiul antisovietic, cât și de Aliți, adică de sovietici – în războiul antihitlerist.

Și ca „*o palma*„ dată României, după semnarea Convenției de Armistitii, Kremlinul a reorganizat în Basarabia românească acea R.S.S. Moldovenească, la data de 12. 10. 1945.!!!

18. *Proclamarea Republicii. Instituirea regimului totalitar socialist.*

Partidul Comunist Român avea în programul său înscris ca obiectiv abolirea monarhiei și instaurarea republicii. Odată cu instalarea guvernului dr. Petru Groza și mai ales după încheierea și ratificarea Tratatului de Pace, U.R.S.S. și P.C.R. – în calitate de instrument al său - au

considerat ca este „momentul oportun,, pentru inlaturarea monarhiei.

La reintoarcerea de la ceremonia casatoriei mostenitoareii tronului britanic regale Mihai I este invitat la Bucuresti iar presedintele Consiliului de Ministri il determina, prin intimidare, sa abdice. La 30. 12. 1947. este proclamata **Republica Populara Romana**. In ianuarie 1948 regele a parasit teritoriul Romaniei iar la data de 22. 05. 1948. I s-a ridicat cetatenia romana.

Este oare o pura coincidenta ca abdicarea regelui si proclamarea Republicii Populare Romane are loc la aceiasi data – 30 decembrie – la care s-a constituit U. R. S. S.!! (30. 12. 1947. & 30. 12. 1922.).

La 30. 12. 1947. a fost schimbata ordinea constitutionala in Romania.

La 30. 12. 1947. atributiile Sefului de Stat au fost preluate de un organ colegial:**Prezidium**. Adunarea Deputatilor se autodizolva iar la 28. 03. 1948. este aleasa o noua Constituenta – **Marea Adunare Nationala** – in scopul adoptarii unei noii Constitutii.

Despre aceste chestiuni am dezvoltat, pe larg, in Vol I, I. Stat si Istorie, 2. Dezvoltarea constitutionala a

Romaniei, din prezentul Tratat. In consecinta, nu vom reveni asupra acestor chestiuni.

18. Internationalismul proletar si raporturile cu U. R. S. S..

Constitutiile Romaniei din anii: 1948; 1952 si 1965 au fost succint analizate in Vol. I, I. Stat si Istorie, 2. Dezvoltarea constitutionala a Romaniei. De aceea in aceasta sectiune vom detalia cîteva aspecte referitoare la: rolul conducator al partidului comunist (marxist-leninist); raportul dintre partidul comunist si statul socialist; unicitatea Puterii de Statsi instituirea Frontului Unitatii Socialiste devenit Frontul Democratiei si Unitatii Socialiste. De asemenea, vom analiza „**suprematia**„ secretarului general al P.C.R. asupra Partidului si asupra Statului.

- Rolul conducator al partidului comunist (marxist – leninist);
- Raportul dintre partidul comunist si statul socialist;
- Unicitatea Puterii de Stat; Instituirea Frontului Unitatii Socialiste devenit Frontul Democratiei si Unitatii Socialiste

- Instituirea Frontului Unitatii Socialiste devenit Frontul Democratiei si Unitatii Socialiste;
- **„Suprematia„**, secretarului general al P.C.R. asupra Partidului si asupra Statului.

- Rolul conducator al partidului comunist (marxist – leninist)

Prin venirea la putere a guvernului dr. Petru Groza, la 06. 03. 1945., a inceput - deschis – ascensiunea spectaculoasa a comunistilor, sub protectia puterii comuniste ocupante, U.R.S.S..

Falsificand alegerile din 1946 partidul comunist si-a asigurat majoritatea parlamentara. Doua disidente ale national-liberalilor si national-taranistilor au „concurat„ in alegeri, insa numai intr-un numar mai mic decat jumatare din totalul circumscriptiilor electorale. In acest fel, Marea Adunare Nationala a ramas dominate de comunisti.

La 23.02. 1948. a avut loc fuziunea Partidului Comunist Roman cu Partidul Social-Democrat, noul partid fiind denumit ***Partidul Muncitoresc Roman.***

La alegeri alianta electorala formata din: P.M.R.; Frontul Plugarilor; P.N.L. Gheorghe Tatarascu; Partidul National Popular; Uniunea Populara Maghiara - toate reunite in Frontul Democrat Popular detin **405 mandate**. Opozitia, formata din: P.N.L. P.Bejan si Partidul Taranesc Democrat dr. N. Lupu, a obtinut **9 mandate: 2 taranistii si 7 liberalii**.

Acest nou Legislativ va vota Constitutiile din 1948 si din 1952. Rolul conducator al P.M.R. fusese deja consacrat.

Partidul National Popular se autodizolva la 06. 02. 1949. iar dupa adoptarea Constitutiei din 1952, sistemul pluralist este inlaturat total. La 07. 02. 1953. se autodizolva Frontul Plugarilor. Unicul partid politic totalitar ramas pe scena publica romaneasca era P.M. R..

- Raportul dintre partidul comunist si statul socialist

Despre aceasta chestiune am mai scris câteva aspecte. Trebuie sa remarcam ca partidul si-a subordonat total statul, utilizandu-l in propriile sale scopuri.

Partidul definea obiectivele de atins de catre societate iar Statul capata consistenta prin materializarile de natura constitutionala.

Partidul reprezenta viitorul in timp ce Statul, prin Constitutie si celelalte legi, prin intregul Drept obiectiv (pozitiv) reprezenta prezentul.

Partidul constituia entitatea politica dinamica in interior; acesta se putea manifesta in relatiile internationale numai prin intermediul Statului socialist.

- Unicitatea Puterii de Stat

Puterea de Stat emana de la popor si apartinea poporului. Poporul exercita puterea de stat prin reprezentantii sai. Acestia pot fi revocati si sunt obligati sa dea dari de seama in fata alegatorilor.

Reprezentantii poporului erau in ***Marea Adunare Nationala*** – organ supreme al puterii de stat iar la nivel local in ***sfaturile/consiliile populare***.

Marea Adunare Nationala alegea Prezidiul M.A.N. iar de la 21. 03. 1961. alegea Consiliul de Stat. Acesta constituia al doilea organ supreme al puterii de stat, responsabil in fata M.A.N..

La 28. 03. 1974. a fost creat al treilea organ supreme al puterii de stat – Presedintele Republicii Socialiste Romania.

Toate celelalte organe de stat erau subordonate Marii Adunari Nationale: Prezidiul M.A.N./Consiliul de Stat si Presedintele Republicii Socialiste Romania.

Consiliul de Ministri si intreaga administratie de stat, organele judecatoresti si procuratura erau dependente de M.A.N. si raspundeau in fata acesteia.

Desi oficial abolit principiul separatiei/echilibrului „puterilor,, in stat se mentinea prin separareacategoriilor de organe si a functiilor acestora.

Organele judecatoresti erau, de jure, considerate independente.

Deasupra tuturor organelor etatice, drept de decizie, dispozitie si control avea P.M.R./P.C.R..Rolul conducator al Partidului era consacrat in raport cu toate organele de stat, organizatiile obstesti si in raport cu intreaga societate.

- Instituirea Frontului Unitatii Socialiste devenit Frontul Democratiei si Unitatii Socialiste

La plenara C.C. al P.C.R. din octombrie 1968 a fost creat **Frontul Unitatii Socialiste**, ca organ politic suprem, in care dreptul de a depune candidaturi apartinea P.C.R..

La 19. 11. 1968. a fost constituit Consiliul National al F.U.S.. Presedinte a fost ales secretarul general al P.C.R.. La al doilea Congres al F.U.S. din 17 – 18 ianuarie 1980 a fost schimbata denumirea organizatiei in **Frontul Democratiei si Unitatii Socialiste (F.D.U. S.)**.

Scopul F.D.U.S. era de a uni, sub conducerea P.C.R., toate organizatiile de masa si obstesti pentru a se asigura infaptuirea politicii interne si externe a P.C.R. si a R.S.R..

*

*

*

- „**Suprematia**„ secretarului general al P.C.R. asupra Partidului si asupra Statului.

Rolul conducator al P.M.R./P.C.R. era incarnate in **suprematia** conducatorului partidului (**prim-secretar** sau **secretar general**, dupa caz).

Seful Partidului era ales si Sef al Statului socialist. Pe langa organele clasice **de partid**, respectiv **de stat** se creaza si alte organe, cu dubla natura, **de partid si de stat**.

„Suprematia,, Conducatorului Partidului se confunda cu bunul-plac al persoanei fizice deținătoare a funcției respective.

Organele puterii de stat și organele administrației de stat erau ticsite cu activiștii de partid!!! Practic, totul era supus partidului, inclusiv justiția și procuratura.

Gheorghe Gheorghiu Dej și Nicolae Ceaușescu au fost liderii României socialiste pentru faptul că dețineau poziția de lideri ai P.M.R./P.C.R..

Spre deosebire de celelalte state socialiste unde rolul conducător al partidelor marxiste s-a mai diminuat, treptat, în România rolul P.C.R. și a secretarului său general a fost exagerat, până la paroxism!!! Așa se explică motivul pentru care după Evenimentele din Decembrie 1989, P.C.R. a dispărut efectiv de pe scena politică națională. P.C.R. se confunda cu dictatura lui Nicolae Ceaușescu, devenind un partid eminamente ceaușist!!!

20. Participarea României pe scena politică internațională în perioada regimului socialist

România a participat la încheierea Tratatului de la Varşovia, la 14.05.1955; la constituirea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), la Praga – 25.01.1949; a participat la Adunarea Mondială a Păcii (Helsinki, 22-29.01.1955).

România a fost primită în O.N.U.; a devenit membră a: Organizației Internaționale a Muncii – O.I.M.; Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură – U.N.E.S.C.O.; Agenției Internaționale pentru Energia Atomică; Fondului Monetar Internațional și Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare.

Președintele Consiliului de Stat al R.S.R. a luat cuvântul la O.N.U., în data de 19.10.1970. ministrul Afacerilor Externe al R.S.R. Corneliu Mănescu a fost ales președintele celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. – 19.09.1967.

România se detașează tot mai pregnant de poziția de subordonare față de U.R.S.S., ajungând să manifeste propriile puncte de vedere, din care unele au fost pe poziții total opuse față de cele sovietice.

La Congresul al XIV-lea al P.C.R., Nicolae Ceaușescu s-a manifestat deschis împotriva Pactului Sovieto-German din 23.08.1939 solicitând anularea tuturor urmărilor acestui “acord”. Astfel, era pusă în discuție frontiera româno-sovietică!!!

În acest mod, Președintele R.S.România a revendicat teritoriile Basarabiei, nordului Bucovinei, Ținutului Herța și Insulei Șerpilor aflate în U.R.S.S.!!!

România socialistă a întreținut relații diplomatice cu state capitaliste: Israel (11.06.1948); Grecia (august 1957); Imperiul Nipon (Japonia) – (01.09.1959); R.F. a Germaniei (31.01.1967).

Prestigiul României pe plan internațional a sporit enorm, mult peste posibilitățile reale de afirmare a țării. Dovada constă în vizitele efectuate în țara noastră de Charles de Gaulle – Președintele Franței, la 14.05.1968 sau de Richard Nixon, Președintele S.U.A., la data de 02.08.1969.

*

*

*

21. A doua Românie în perioada 1945 – 1989. Republica Socialistă Sovietică Moldovenească.

Despre năzuințele spre libertate și unire cu Țara-Mamă, România, a românilor din Basarabia am făcut referiri, pe larg, în vol. II, **III. Drept Constituțional. Sistemul politic și constituțional al României de Est.**

Câteva cuvinte se impune a fi scrise despre soarta tristă a teritoriilor românești incorporate forțat în U.R.S.S.:

- Rezistența antisovietică;
- Represiunile sovietice din 1940-1941;
- Deportările din R.S.S. Moldovenească, în perioada 1949-1951;
- R.A.S.S.M. între 1924 și 1940.

Să procedăm la detalierea acestor problematici:

- **Rezistența antisovietică;**

Cu toate că în România se știe foarte puțin la nivel de masă despre lupta dusă de românii basarabeni pentru reunificarea Țării, unele ecouri au rămas și în conștiința românilor.

Imediat după reocuparea Basarabiei de către sovietici în august 1944 au existat români între Prut și Nistru

care au pus sub semnul întrebării dominația puterii sovietice asupra “României de Est”. Organele securității statului – K.G.B. raportau despre activitatea unor cetățeni care afirmau, în perioada 1947-1950, că ocupația sovietică nu va putea dura multă vreme și că pe timpul românilor era mai bine decât sub puterea sovietelor.

Organizații antisovietice au existat și în R.S.S.Moldovenească: **Arcașii lui Ștefan; Armata Neagră; Partidul Libertății etc.** Aceste entități erau alcătuite în marea majoritate din țărani și erau conduse de intelectuali.

În anul 1952 au fost lichidate toate aceste organizații din Moldova, la solicitarea prim-secretarului Partidului Comunist din Moldova, Leonid Brejnev.

Organele de partid și cele ale securității statului raportau organelor superioare că populația din Moldova asculta frecvent posturile de radio occidentale: Europa Liberă, Vocea Americii și B.B.C..

Unele persoane fizice s-au manifestat în sens pro-românesc. Spre exemplu: Gheorghe Moroziuc care a arborat tricolorul românesc pe coșul fabricii de zahăr din Bălți în anul 1966 sau lingvistul Ion Vasilenko care a fost depus în penitenciar pentru faptul că a solicitat recunoașterea

identității și a unității lingvistice româno-moldovenești și revenirea la alfabetul latin în R.S.S.Moldovenească.

În anul 1969 a fost înființat **Frontul Național Patriotic** creat din inițiativa lui Alexandru Usatiuc și Gheorghe Ghimpu.

Obiectivul organizației era unirea R.S.S. Moldovenești cu Republica Socialistă România. Se pornea de la idea că atât U.R.S.S. cât și R.S.România erau state socialiste și că, în consecință, problema națională a românilor basarabeni se impunea a fi rezolvată.

După ce Alexandru Usatiuc a adresat o scrisoare lui Nicolae Ceaușescu, membrii grupării au fost arestați și condamnați la închisoare.

Protestele profesorilor și studenților din 1972 de la Chișinău împotriva deciziei autorităților sovietice de a muta monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt sunt și vor rămâne memorabile.

Eroul moldovenilor, eroul tuturor românilor, “cel mai mare roman al tuturor timpurilor” a rămas pe loc, eclipsând monumental lui Lenin. Și asta datorită curajului și sacrificiului românilor basarabeni!!!

- **Represiunile sovietice din 1940-1941;**

În temeiul Pactului Ribbentrop-Molotov semnat la 23.08.1939 Basarabia a fost solicitată de Imperiul Sovietic.

După ocupația din 28.06.1940 a fost constituită R.S.S.Moldovenească, la 02.08.1940. nordul Bucovinei, Ținutul Herța și partea de nord a Basarabiei, județul Hotin, sunt incorporate în R.S.S. Ucraineană. Sudul Basarabiei, cu județele Ismail și Cetatea Albă, sunt anexate tot de R.S.S. Ucraineană. Din fosta R.A.S.S. Moldovenească au fost lăsate în componența R.S.S.Moldovenești doar șase raioane, dintr-un total de 13 raioane.

Încă din perioada 28.06.1940-04.07.1940 au fost reținute peste o mie de persoane, în principal fost funcționari ai Statului Român. Au fost arestați 14 foști membri ai Sfatului Țării, care au votat unirea Basarabiei cu România, în martie/aprilie 1918. dintre aceștia doar Ion Codreanu a fost predat autorităților române la schimb cu Ana Pauker.

În perioada 12-13.06.1941 au fost arestate sau deportate 32.423 de persoane din teritoriile cedate de România.

Guvernul Ion Antonescu a estimat că 97% din persoanele arestate și deportate în 12-13.06.1941 erau de origine română.

În total au fost arestați și deportați circa 90.000 de persoane din Basarabia, nordul Bucovinei și Ținutul Herța.

Intrarea României în războiul antisovietic, la 22.06.1941, a avut ca obiectiv recuperarea teritoriilor cedate în vara anului 1940. România a instalat administrație civilă și în Transnistria, adică în teritoriul dintre Nistru și Bug.

Basarabenii încorporați în Armata Română au fost lăsați la vatră, după atingerea Nistrului de către forțele militare sovietice. Ei au fost înrolați în armata sovietică participând la războiul antihitlerist.

România pierde Basarabia, nordul Bucovinei și Ținutul Herța, în august 1944, teritoriile respective fiind reincorporate la U.R.S.S., fără ca S.U.A. sau Marea Britanie să formuleze vreo obiecțiune!!!

- **Deportările din R.S.S. Moldovenească, în perioada 1949-1951;**

Prima deportare a avut loc în noaptea de 5/6.07.1949 și până la 07.07.1949. Au fost deportate 35.796 de persoane în Rusia și Kazahstan. Ca urmare a deportării țărani au intrat în colhozuri într-o proporție covârșitoare (de la 32% în 1949 la 97% în ianuarie 1951).

O altă deportare în masă a avut loc între 31.03. și 01.04.1951. Au fost deportate 2617 persoane fizice.

În ambele deportări au fost incluși în vedere membrii sectelor religioase, așa-zișii chiaburi, colaboratorii cu puterea de ocupație germană sau română etc..

- **R.A.S.S.M. între 1924 și 1940.**

U.R.S.S. nu a recunoscut Unirea Basarabiei cu Patria-Mamă, România.

Mai mult decât atât oficialii sovietici au solicitat “restituirea” Basarabiei la Conferința de la Viena.

“Răscoala” de la **Tatarbunar**, din sudul Basarabiei, fiind înfrântă de Armata Română, sovieticii au conștientizat imposibilitatea ațâțării, în masă, a populației basarabene împotriva autorităților române.

În consecință s-a decis constituirea Republicii Autonome Socialiste Sovietice Moldovenești, la data de 12.10.1924. Această republică autonomă a avut capitala la Balta, iar din 1929 capitala a fost mutată la Tiraspol.

Oficial această republică avea capitala la Chișinău și se întindea până la Prut!!! R.A.S.S.Moldovenească era parte integrantă a R.S.S.Ucrainiene. Pe teritoriul republicii

autonome populația se prezenta astfel – în anul 1925: 50,5% ucrainieni; 5,5% ruși; 4,8% evrei și 4,7% alte naționalități. Românii reprezentau 34,3% din populație.

În perioada 1932-1938 autoritățile sovietice au dus o politică de “românizare”, trecându-se de la alfabetul chirilic la cel latin!!! Rațiunea sovieticilor era aceea de a apropia R.A.S.S.Moldovenească de nivelul cultural și intelectual din Basarabia, aflată sub suveranitatea Statului Român. Limba literară românească trebuia cunoscută de viitorii spioni și agitatori care trebuiau introduși pe teritoriul românesc, în Basarabia. Iată însă că în anul 1937 se dezlănțuiește teroarea în R.A.S.S. Moldovenească. A fost executată întreaga intelectualitate din republica autonomă, inclusive activiști de partid, în frunte cu primul secretar al organizației de partid – Grigori Starîi.

Elita intelectuală din R.A.S.S.Moldovenească a fost acuzată de pactizare cu dușmanii, adică cu românii!!! Scopul acestei elite ar fi fost despărțirea Moldovei sovietice de Ucraina și înrobirea poporului “moldovenesc” în fața capitaliștilor și moșierilor români!!!

În realitate unica “vinovăție” a celor executați era aceea de a introduce alfabetul latin și de a denumi limba vorbită de popor limbă română și nu limbă

moldovenească!!! Iar aceste lucruri s-au efectuat tocmai din dispoziția Kremlinului. Când optica Moscovei s-a schimbat “vinovați” au fost liderii din partidul communist și intelectualitatea din R.A.S.S.Moldovenească!!! Au fost executate în anii 1937-1938 aproximativ 5000 de persoane în republica autonomă.

Continuatoarea R.A.S.S.Moldovenești se consideră a fi astăzi Republica Moldovenească Nistreană.

Din 7230 de km² cât cuprindea vechea R.A.S.S.Moldovenească, autoproclamata Republică Moldovenească Nistreană deține 4163 de km².

Astăzi românii în așa-zisa Republică Moldovenească Nistreană sunt în proporție de 32% (în anul 2004), după ce în anul 1989 ei reprezentau 40% din populația regiunii.

*

*

*

În cuprinsul acestei secțiuni am încercat să analizăm evoluția românilor și a vechilor Țări Române în contextul Relațiilor Internaționale. Am punctat, de asemenea, câteva chestiuni relative la evoluția politicii externe a Statului Român, în strânsă corelație cu politica internă a României, promovată de-a lungul timpului.

*

*

*

Am început expunerea noastră cu problematica relațiilor Imperiului Otoman cu Țările Române fiindcă anterior constituirii Principatelor noastre credem că exista o relație de dependență politico-religioasă față de Imperiul Roman (de Răsărit), numit și Imperiul Bizantin. Iar pentru perioada înglobării Daciei în Imperiul Roman nu se poate vorbi de o **“politică externă”**, în acele timpuri **“relațiile internaționale”** fiind apanajul exclusiv al Romei imperiale.

*

*

*

II. NAȚIONALISMUL

- I. Atitudinile politice. Locul naționalismului în cadrul doctrinelor politice.
 1. Introducere;
 2. Radicalismul;
 3. Liberalismul;
 4. Moderați;
 5. Conservatorismul;
 6. Reacționarii;
 7. Politici specifice: politica internă și politica externă.
- II. Doctrina naționalistă
 1. Introducere;
 2. Semnificația naționalismului;
 3. Stat și națiune. Teoriile fundamentatoare ale statului;
 4. Istoria și doctrina naționalismului:
 - a. Istoria naționalismului;
 - b. Esența doctrinei naționaliste.
- III. Democrația și naționalismul
 1. Introducere;
 2. Semnificația principiilor democratice;

3. Doctrina contractului social;
 4. Doctrina democratică liberală neoclasică;
 5. Socialismul democratic și sistemele de guvernare;
 6. Raporturile democrației cu naționalismul.
- IV. Doctrina socialistă și naționalismul
1. Evoluția și principiile de bază ale socialismului;
 2. Istoria socialismului;
 3. Raporturile dintre socialism – social-democrație și comunism – și naționalism;
 4. Practica politică socialistă. Relațiile ideologice dintre marxism, marxism-leninism, stalinism, maoism și fidelism, pe de o parte, și naționalism, pe de altă parte;
 5. Influența naționalismului asupra socialismului internaționalist.
- V. Doctrinile fasciste și național-socialiste. Aportul naționalismului în fundamentarea acestor doctrine politice.
1. Introducere;

2. Fascismul și național-socialismul doctrine generate de posibilul eșec al capitalismului și a democrației;
3. Elementele constitutive ale doctrinelor fascistă și nazistă (național-socialistă);
4. Extremismul de dreapta și legăturile sale cu fascismul/național-socialismul;
5. Naționalismul – element component al doctrinei fasciste și a doctrinei național-socialiste.

VI. Naționalismul în fața provocărilor

1. Naționalismul și globalizarea (mondializarea);
2. Semnificația luptei dintre socialism și capitalism pentru teoria naționalistă. Victoria capitalismului. Este această situație sfârșitul politicii?;
3. Orientarea științelor politice către ideologii tehnocrate. Consecințe asupra ideologiilor/doctrinei naționaliste. Este sistemul politic tehnocrat apt să asigure conducerea societății?;

4. Este victoria capitalismului asupra socialismului câștigarea unei bătălii sau a războiului dintre doctrinele și ideologiile aferente? Consecințe asupra doctrinei naționaliste.

Încheiere

I. *Atitudinile politice. Locul naționalismului în cadrul doctrinelor politice.*

1. *Introducere*

In vol III al *Tratatului de Diplomatie*, in cadrul partii a VI-a „*Prolegomene la Teoria politicii internationale*„ la pct II „*Puterea natiunilor*„,am facut unele precizari referitoare la *natiune* si la *nationalism*. In prezenta parte a tratatului vom incerca sa detaliem problematicile nationalismului. In aceste conditii, partea a XI-a a cartii de fata este rezervata doctrinei si ideologiei nationaliste.

O precizare preliminară se mai impune totuși: în vol III al cartii la partea a IV-a intitulată „**Politica și Relații Internaționale**”, au fost analizate doctrinele politice: **liberalismul; socialismul; conservatorismul și fascismul**.

Se constată că nu s-a procedat, cu această ocazie, la analiza **teoriei nationalismului**.

În aceste condiții suntem „**obligați**”, să acordăm atenție și doctrinei naționaliste.

Înainte de a purcede la analiza efectivă a **doctrinei naționaliste** vom încerca să determinăm locul și rolul nationalismului în cadrul doctrinelor politice. Acest lucru se poate reliefa numai prin analiză succintă a tuturor curenților doctrinari aflați pe axa științelor politice. Din acest motiv este imperios necesar să analizăm curențele principale: **radicalismul; liberalismul; moderatii; conservatorismul; reactionarii** precum și să punctăm câteva chestiuni relative la **politicile interna și externa ale statelor lumii**.

Pe axa spectrului politic fiecare dintre curențele anterior nominalizate își are locul său. Dacă ne imaginăm axa respectivă putem ușor proiecta succesiunea curenților/ideologiilor/doctrinelor politice.

Radicalii	Liberalii	Moderații	Conservatorii	Reacționarii
stânga				dreapta

Deci, de la stanga spre Dreapta esicherului curentelor/ideologiilor/doctrinelor politice avem: ***radicalii; liberalii; moderatii; conservatorii; reactionarii.***

Aceasta stabilire a ordinii curentelor si teoriilor politice pe axa spectrului atitudinilor politice nu este si nu poate fi, fara indoiala, arbitrara.

Asa fiind, se pune in mod firesc intrebarea urmatoare: ce diferentiaza si determina amplasarea curentelor si teoriilor pe axa politica?? Care este criteriul de departajare a curentelor si de stabilire a succesiunii acestora??

Fara indoiala, principalul criteriu de delimitare si de amplasare a curentelor politice, in ordinea amintita, il reprezinta ***atitudinea respectivelor doctrine si/sau ideologii fata de schimbarile politice.***

Acceptarea sau rezistenta la schimbarile politice determina, in mod obiectiv, fixarea curentelor pe axa politica!!!

Desigur, aceste problematici sunt tratate in mod generic. Este insa posibil, spre exemplu, ca o entitate

politica (partid, uniune, alianta) desi este considerata de dreapta sa aiba intr-o chestiune strict determinata o opinie stangista. Noi insa ne raportam la aspectele generale care determina clasificarea si stabilirea de principiu a curentelor politice pe asa-zisa axa politica.

Semnificatia notiunilor: **„radicali,, „liberali,, „moderati,, „ conservatori,,** sau **„reactionari,,** se raporteaza intotdeauna la atitudinea adoptata fata de o potentiala schimbare politica.

Vom incerca sa analizam fiecare dintre notiunile utilizate pentru a putea intelege, in mod corect, semnificatiile acestora.

Astfel, **radicalii, liberalii, moderatii, conservatorii** si **reactionarii** vor putea fi usor determinati si delimitati.

2. **Radicalismul.**

Radicalii sunt foarte nemultumiti de structura societatii. Ei sustin schimbarea din temelii a acesteia pe cale revolutionara.

Componentele fundamentale ale societatii trebuie schimbate in asa fel incat sa se asigure si sa se garanteze **egalitarismul**.

Prin insasi natura lor radicalii sunt extremisti de stanga. Ei sunt situati la extrema stanga a axei esicherului politic, sub aspect ideologic si doctrinar.

Valorile consacrate ale societatii sunt puse sub semnul intrebarii si sunt dispretuite de catre radicali.

3. Liberalismul.

Liberalii se situeaza imediat la dreapta radicalilor pe axa ideologiilor politice. Ei sustin fundamentele societatii. Liberalismul doreste schimbari politice in conformitate cu Dreptul pozitiv, cu legislatia, respingand orice cale revolutionara de schimbare a sistemului politic.

El nu pune accent pe latura emotionala ci, dimpotriva, apeleaza la constiinta si la ratiune. Oamenii trebuie sa isi rezolve problemele prin utilizarea ratiunii.

In chestiunea acumularii bogatiilor liberalismul recunoaste potentia deosebita a oamenilor care detin puterea economica precum si faptul ca acestia sunt tentati sa-i foloseasca pe oamenii lipsiti de mijloace materiale. In consecinta, pentru a preintampina ca puterea economica sa devina opresiva,

liberalismul accepta protejarea celor dezavantajati, de catre stat.

Detinerea proprietatii nu trebuie sa genereze, in opinia liberalilor, opresarea celor care nu detin puterea economica.

4. *Moderatii.*

Sunt, in general, multumiti de starea societatii. Accepta schimbarile cu conditia ca acestea sa fie tealizate treptat. Resping schimbarile revolutionare, extreme care sa tulbure societatea.

Moderatii aleg asa-numita „*cale de mijloc*„ iar conceptiile lor nu se fundamenteaza pe opinii filosofice, ci pragmatice.

5.*Conservatorismul.*

Conservatorii sunt extrem de ezitanti in privinta schimbarilor. Desi nu sunt intotdeauna satisfacuti de sistemul politic accepta foarte greu schimbarile. Ei sunt aparatorii statu-qou-lui politic.

Prudenta lor extrema are ca efect neincrederea in capacitatea si in posibilitatile societatii de a imbunatati sistemul si mediul politic.

Rezistenta la schimbare se datoreaza neincrederii conservatorilor in capabilitatile ratiunii umane.

Daca liberalii considera ratiunea umana drept principalul factor pentru dezvoltarea politica a societatii, conservatorii privesc cu scepticism ***natura umana!!!***

Solutiile irationaliste adoptate de conservatori au ca fundament conceptia conservatoare privitoare la necesitatea unui stat bazat pe ordine si lege, pe forte politienesti dezvoltate si pe un regim de detentie sever.

Ei sunt adeptii libertatii pietei, a institutiilor si a traditiilor. Conservatorii se opun egalitarismului, sustinand ca viata oamenilor este o continua lupta, o continua intrecere, fundamentata pe concurenta.

Pentru conservatori pozitiile de conducere din societate sunt rezervate ***oamenilor bogati si alesi, celor meniti sa conduca!!!*** Elitismul conservatorilor se obiectiveaza in stratificarea societatii, ***fundamentata pe merite si pe sange!!!***

6. *Reactionarii.*

Daca conservatorii se opun schimbarilor, reactionarii au ca obiectiv „ ***intoarcerea in trecut*** „, adica efectuarea de schimbari care sa restaureze situatii si stari trecute in cadrul societatii.

Exemplul clasic de reactionari il constituie guvernamentul islamist introdus in Republica Islamica Iran de catre ayatollahul Khomeini.

La randul lor reactionarii se subdivid in mai multe categorii, in functie de atitudinea moderata sau, dupa caz, intoleranta fata de statu-quo.

In general, reactionarii sunt extremisti de dreapta.

Daca radicalii de stanga clameaza revolutia, adica schimbarea brusca si violenta a sistemului politic, reactionarii de dreapta proclama virtutile razboiului!!!

Marxistii si fascistii, fiind in esenta radicali, supraliciteaza violenta in modelarea si transformarea societatii.

Reactionarii proclama ***inegalitatea dintre oameni, resping progresul social si sustin necesitatea distribuirii bogatiei in mod inegal si inechitabil.***

7. ***Politici specifice: politica interna si politica externa.***

Politica oricarui stat de pe mapamond poate fi partajata in doua mari parti: ***politica externa*** si ***politica interna***.

Sa examinam, succint desigur, cele doua laturi ale politicii statale. Ne vom raporta, desigur, la politicile promovate de un stat determinat, respectiv ***de superputerea planetara – Statele Unite ale Americii.***

Câteva consideratii privitoare la politica externa si la politica interna americana.

Politica externa.

Conservatorii considera ca pacea poate fi obtinuta numai fiind permanent pregatit de razboi. In consecinta, ei promoveaza o politica externa militarista.

Aliantele si relatiile bi si multilaterale cu alte state au o puternica componenta militara. Conservatorii sunt oarecum neincrezatori in buna-credinta si in loialitatea statelor.

Liberalii sunt mai putin implicati in activitatile militare. Ei pun accent pe aspectele economico-sociale. Incercand sa

inlature neincrederea si sa previna conflictele liberalii pun accent pe cooperare si pe dezvoltarea relatiilor interstatale.

Este de prisos sa remarcam faptul ca in S. U. A. ***conservatorii sunt reprezentati de Partidul Republican iar liberalii sunt institutionalizati, sub aspect politic, in Partidul Democrat.***

Politica interna.

Liberalii adopta politici prin care implementeaza mai multe programe de asistenta si de dezvoltare decat conservatorii. Ei cheltuiesc mai mult intr-adevar dar si distribuie mai multi bani membrilor societatii.

Conservatorii, in schimb, cheltuind mai putini bani, determina distribuirea acestor mase monetare la mai putini oameni.

Conservarea si garantarea capitalurilor constituie ideea de forta a politicii interne republicane. Din acest motiv accentul cade pe protejarea companiilor. Drept efect, taxele sporesc iar asistenta acordata de stat claselor neprivilegiate este redusa.

Democratii, dimpotriva, accentuaza latura umana, considerand ca „seva,, natiunii americane o formeaza

oamenii, la care trebuie sa ajunga, in proportie cat mai mare, resursele financiare.

In vederea asigurarii resurselor banesti necesare, liberalii solicita si clasa de mijloc americana, prin intermediul taxelor si impozitelor, la eforturi sustinute.

Societatea americana se dezvolta in jaloanele liberalismului si/sau conservatorismului, aceste conceptii si teorii politice determinand, in mod hotarator, politica externa si politica interna a S. U. A..

*

*

*

Care este locul nationalismului in cadrul doctrinelor politice??

Asimilat adesea cu dreapta politica si in special cu nationalismul, nationalismul nu apare in axa indicata de noi.

In cadrul doctrinei national-socialiste apare doar o parte din nationalism, partea mitologica si cu caracter sovietic si retrograd.

Atunci ne intrebam: unde trebuie situat nationalismul??

Se pare ca nationalismul, fiind antitetic internationalismului si globalizarii (mondializarii) este ***o doctrina politica*** care se regaseste, partial si fragmentat, in cadrul celorlalte doctrine.

Chiar si in cazul internationalismului si a globalizarii nationalismul este prezent deoarece aceste doctrine politice se raporteaza, de plano, la nationalism.

Indeobste ***nationalismul*** este asociat dreptei politice, dupa cum ***internationalismul*** este considerat a fi apanajul stangii politice.

In realitate, nationalism putem regasi si la stanga politica (cazurile statelor socialiste europene in anii 1970-1989, dupa cum internationalismul, sub forma globalizarii, este sustinut in contemporaneitate, de dreapta politica.

Asa fiind, se poate conchide ca nationalismul transcede partajarii doctrinelor politice ca fiind de Dreapta sau de Stanga.

Desi este ***o teorie politica***, nationalismul nu poate fi categorisit pe axa ideologiilor si a doctrinelor politice. El se regaseste in unele doctrine in mod fragmentar. Si totusi, unde se regaseste ***doctrina nationalista***??

Pe axa ideologiilor politice ***nationalismul*** se regaseste, in antiteza cu internationalismul, in diferitele teorii politice.

Doctrina nationalista este cea mai influenta teza politica, din ultimii 150 – 200 de ani, de pe mapamond.

Pentru a o incadra totusi pe axa politico-ideologica, si aceasta numai in mod conventional, noi apreciem ca

doctrina nationalista este centrista. Ea nu este eminamente ***nici de Dreapta*** (cum se considera in mod traditional) ***si nici de Stanga.***

Afinitatile Dreptei fata de Nationalism nu au aptitudinea de a-i modifica pozitia de centru. La felcum legaturile stranse intre Internationalism si Stanga politica nu determina alunecarea Internationalismului dinspre centru spre Stanga.

Nationalismul si internationalismul, inclusiv globalizarea, nu sunt doctrine de Dreapta sau de Stanga. Noi am spus conventional, ca acestea sunt ***doctrine de Centru*** pentru a sublinia impartialitatea lor in raport cu ***binomul politic fundamental Stanga/Dreapta.***

Ca atare, un al doilea binom fundamental, central, existent in cadrul Stiintelor Politice ***este cel reprezentat de Nationalism/Internationalism.***

Acest binom subsecvent este amplasat ***pe o axa politico-ideologica*** subsecventa axei politice analizate de noi in paginile anterioare.

Sa fie atunci ***nationalismul*** si/sau ***internationalismul*** independent de doctrinele politice: ***radicale; liberale; moderate; conservatoare*** sau ***reactionare***??!!

Credem ca doctrinele mai sus amintite au preluat in cadrul lor teze si conceptii nationaliste sau internationaliste. Cu

toate acestea, ***nationalismul*** si antiteza sa ***internationalismul*** au fost si sunt curente si doctrine politice de sine statatoare. Faptul ca ele, in realitate, nu se incadreaza ***in axa ideologico-politica Stanga – Dreapta*** nu inseamna ca nu exista intr-un binom distinct. Asa cum este pregnantă antinomia Stangii si a Drepteii, la fel se poate observa distinctia neta dintre ***Nationalism*** si ***Internationalism***.

Consideram ca ***nationalismul*** si ***internationalismul*** nu constituie simple elemente auxiliare ale doctrinelor politice clasice: ***liberalism; socialism; conservatorism*** si ***fascism***.

Dimpotriva, ***nationalismul*** si ***internationalismul*** au „imprumutat „ elementele proprii doctrinelor politice clasice.

Astfel, doctrinele politice traditionale s-au putut identifica si delimita cu usurinta si au reusit sa ajunga la constiinta si la sufletul electorilor, cu ajutorul ideilor nationaliste sau, dupa caz, a tezelor internationaliste!!!

II. ***Doctrina naționalistă***

1. ***Introducere***

Daca ***Nationalismul*** reprezinta o doctrina politica de sine statatoare aflata in antiteza logica cu ***Internationalismul*** si

mai nou cu **Globalizarea**, atunci se pune, firesc, intrebarea: Ce este nationalismul?? Ce reprezinta Doctrina nationalistă??

Astazi multi doctrinari evita sa discute si sa scrie despre nationalism. Oare care sa fie motivul??

Teoria nationalismului este doctrina **statului-natiune**. Adica este doctrina statului national modern. Inseamna ca aceasta teorie fundamenteaza insasi unitatea politica de baza, fundamentala, a sistemului politic international global din epoca moderna si din epoca contemporana.

Cum **statul national modern** reprezinta unitatea fundamentala a sistemului politic international global inseamna ca teoria statului-natiune trebuie sa „joace”, un rol extrem de important atat in Stiinta Politica cat si in Stiinta Politica Internationala.

Despre **stat** am scris chiar in vol. I al prezentului tratat. In privinta **natiunii** remarcam faptul ca aceasta constituie o comunitate umana, istoriceste determinate fundamentata pe sentimente de unitate rezultate din: istoria comuna; limba comuna; factura psihologica comuna; comunitatea de traditii si de obiceiuri etc.

Doctrina nationalistă are menirea de a fundamenta si de a justifica, sub aspect ideologic, statul national modern. Prin

intermediul **teoriei nationaliste** cetatenii statului se identifica cu scopul si aspiratiile statului caruia ii apartin.

Doctrina nationalista a fost folosita si de Stanga politica dar si de Dreapta politica, pentru asigurarea prosperitatii respective pentrugarantarea unitatii si a solidaritatii cetatenilor in raport cu statul national.

Nationalismul, asa cum uneste persoanele fizice componente ale unei natiuni, tot astfel poate dezbină comunitatile nationale rivale sau poate genera stari conflictuale intre o minoritate sau mai multe minoritati nationale si natiunea majoritara.

Sub aspectul Politicii Internationale, adica a Relatiilor Internationale, nationalismul a generat si va genera intotdeauna tendinta popoarelor, a natiunilor imglolate in structuri supranationale (in imperii) spre **autodeterminare**.

2. Semnificatia nationalismului.

In ultimii 150 – 200 de ani cea mai puternica ideologie politica din lume a fost si este nationalismul!!!

Asa fiind, semnificatia doctrinei nationaliste este covarsitoare. Nici Dreapta, nici Stanga nu au reusit sa genereze atata nerv si tensiune cat a determinat Nationalismul.

Cu exceptia anarhismului, putem afirma ca Nationalismul a dominat orice sistem ideologic de pe planeta.

Internationalismul aplicat in socialism s-a dovedit in practica politica a statelor socialiste o litera moarta!!! Da, nationalismele statelor au inlocuit treptat internationalismul in tarile socialiste. Iar principiile internationaliste au ramas, in mare parte, inaplicabile.

Astazi nationalismul este energic combatut de fenomenul si de ideologiile globalizarii (ale mondializarii). Despre aceste aspecte am discutat in volumele III si IV ale prezentei carti. Va fi extreme de interesant de observat rezultatul „luptei surde,, dusa intre ***nationalism*** si ***globalizare***.

La momentul de fata se pare ca nationalismul este „in corzi,, batand in retragere. Globalizarea si structurile aupraetactice par a avea castig de cauza. Dar nu trebuie omis faptul ca nationalismul si efectul sau autodeterminarea popoarelor/natiunilor a generat disparitia fulgeratoare a unor vaste si puternice imperii!!!

Loviturile aplicate statului national modern provoaca „panica,, si „deruta,, in Teoria Relatiilor Internationale deoarece statul modern national constituie, asa cum s-a mai amintit, fundamental, elemental de baza al sistemului politic international global.

Energiile teoriei nationaliste sunt, dupa parerea noastra, departe de a fi epuizate. Contradictia fundamentala dintre nationalism si globalizareva genera si de acum inainte dispute, atat la nivel doctrinar cat si la nivelul vietii sociale si, in mod deosebit, pe arena politica internationala.

3. *Stat si natiune. Teoriile fundamentatoare ale statului.*

Natiunea reprezinta un fenomen sociologic. Conotatiile politice ale termenului de „**natiune**„ nu pot fi insa negate mai ales datorita legaturii indisolubile dintre natiune si stat.

Natiunea nu presupune, in mod automat, si existenta statului. Exista natiuni care au constituit state, dupa cum exista natiuni care alcatuiesc un unic stat. Exista si situatia in care fragmente ale unor natiuni traiesc in alte state sau situatia in care o natiune este divizata intre mai multe state.

Grupuri entice deosebite pot constitui o singura natiune (ex.: Elvetia sau S.U.A.). Exista si situatii in care timp indelungat o natiune a supravietuit, imprastiata in mai multe state (evreii).

Unele popoare au devenit natiuni tocmai datorita fondarii statului. Politica, in acest caz, a determinat coagularea populatiei in jurul simbolurilor si ideologiilor politice (ex.:

S.U.A.). Spre deosebire de S.U.A., fosta U.R.S.S. nu a putut topi diversitățile culturale, psihologice și rasiale prin coagularea națiunilor și a naționalităților în jurul marxism-leninismului. ***Omul sovietic*** și ***națiunea sovietică, poporul sovietic*** au rămas doar utopii, naționalismul popoarelor determinând, până la urmă, distrugerea statului unional.

Despre stat s-a discutat detaliat în volumele anterioare. Totuși, trebuie subliniat că noțiunea de „***stat, este una eminamente politică și juridică!!!***”

Populația, teritoriul, autoritățile etatice și suveranitatea reprezintă elementele constitutive și definitorii ale statului. Pentru tratarea amănunțită a subiectului facem trimitere la vol. I a cărții de față.

Statul-națiune sau ***statul național*** a fost îndelung tratat din perspectiva relațiilor internaționale, deoarece el reprezintă unitatea fundamentală a sistemului politic internațional global. Totuși câteva teze trebuie subliniate, din perspectiva politologică. Dacă ***națiunea*** semnifică coeziunea poporului, ***statul*** atribuie acestei coeziuni un caracter politic.

Este suficient să amintim rolul jucat de „***principiul autodeterminării naționale,***” la începutul secolului XX-lea. Acest principiu semnifică, în realitate, dorința națiunilor

opresate de imperii ***de a-si edifica propriile lor state nationale.***

Identificarea intereselor nationale cu statul, identificarea natiunii cu statul creat de ea a dat consistenta si forta extraordinara doctrinei nationaliste.

Daca din perspective politicii internationale, ***statul modern national*** este elemental fundamental al sistemului politic international global contemporan, din perspective politologiei, ***statul national*** este cea mai recenta modalitate de organizare politica a societatilor!!! Este adevarat ca la momentul de fata ***statul national*** reprezinta forma dominanta de organizare politica a societatilor sau, am spune noi, modalitatea quasi-exclusiva de organizare a acestora.

Daca suntem de accord ca statul a evoluat trebuie sa fim de accord ca statul are, fara indoiala, o origine. Doctrinile care fundamenteaza originea statului au mai fost discutate de catre noi.

Vom puncta, la acest moment, cele mai insemnate dintre teoriile care incearca sa expliceze originile statului.

Aceste teorii sunt: ***doctrina naturala, doctrina fortei, doctrina originii divine, doctrina dreptului divin al monarhilor si doctrina contractului social.***

- ***Doctrina naturala privind originea statului.***

Fiind, prin insasi natural or, finite sociale oamenii interactioneaza si simt nevoia organizarii in comunitati.

Dorinta de cautare a perfectiunii, nevoia de organizare in vederea procurarii hranei si pentru apararea de factorii externi determina asocierea oamenilor in comunitati.

Comunitatii, ca stare de fapt, ii corespunde, ca stare de drept, statul!!!

In vederea coordonarii eforturilor comunitatii se instituie puterea publica si astfel ia nastere forta de constrangere statala. Regulile instituite, impuse sau acceptate benevol de comunitatea organizata etatic, constituie Dreptul pozitiv (obiectiv) sanctionat de catre stat.

- ***Doctrina fortei.***

Porneste de la teza ca statul a fost creat si impus prin cuceriri si anexari. In interiorul statului, puternicii si privilegiatii i-au supus pe cei slabi si pe cei fara resurse.

Statul a „cimentat,, inegalitatea sociala si a determinat acea separatie intre guvernanti si

guvernati; conducatori si supusi; exploatatori si exploatati.

Un alt curent al doctrinei fortei porneste de la ***etatism***. Forta de constrangere etatica nu trebuie blamata ci dimpotriva trebuie protejata, deoarece ea confera viabilitate statului.

Statul dobandind un atuu absolut in fata individului, aceasta teza justifica atotputernicia statului precum si pozitia net supraordonata a guvernamentului in raport cu populatia.

- ***Doctrina originii divine.***

Fara indoiala, aceasta teorie este cea mai veche si incearca sa explice aparitia si perpetuarea statului – si a monarhiilor – prin vointa Divinitatii.

Regii si alti conducatori erau considerati „alesi,, de Divinitate. Mai mult decat atat se considera ca stratificarea sociala este o vrere a Zeietatilor si, din acest motiv, oamenii trebuiau sa accepte exploatarea, in numele Destinului.

Biserica Catolica Apostolica a impus teza celor „doua sabii,, cea teologica sic ea laica, pretinzand recunoasterea preeminentei si a prioritatii sabiei spirituale.

Unele popoare se considerau ca fiind „alese,, ale Divinitatii, dupa cum unele religii consider ape adeptii lor ca fiind „alesi,, ai Entitatilor Spirituale Superioare.

****Doctrina dreptului divin al monarhilor.***

Aceasta teorie combate teza celor „doua sabii,, pe considerentul ca regii sunt urmasii lui Adam, care a obtinut de la Divinitate, dreptul de a conduce statul.

Aceasta doctrina a fost utilizata pentru edificarea si sustinerea monarhiilor absolute. Puterii monarhului absolute nu I se putea opune nimeni, nici macar poporul!!! Desi retrograda aceasta teorie a fost benefica deoarece a constituit germenul pe care s-a edificat ulterior, doctrina statului national. De asemenea, teoriile suveranitatii populare si a democratiei au constituit contra-reactii la doctrina dreptului divin al monarhilor.

- ***Doctrina contractului social.***

Este in antiteza cu teoria dreptului divin al monarhilor deoarece aceasta doctrina s-a fundamentat pe suveranitatea populara.

Statul a fost creat in chip rational prin contractul dintre popor si monarh. Statul deci a fost generat e persoanele aflate pe teritoriul sau, stabilindu-se raporturi politice intre indivizi si stat. Datorita acestei idei, doctrina contractului social a fundamentat teoriile nationaliste.

4. Istoria si doctrina nationalismului.

a). Istoria nationalismului.

Nationalismul a aparut in Europa ca urmare a depasirii economiei naturale, de tip feudal, si a avansarii comertului.

Revolutia Franceza impune nationalismul pe arena politica europeana si, mai nou, pe intreg mapamondul.

Telurile acestei Revolutii erau: ***consacrarea nationalismului si dezvoltarea democratiei.***

Oricat ar parea de bizar in zilele noastre, ***nationalismul si democratia*** au reprezentat scopurile ideologice supreme ale Revolutiei Franceze.

În contemporaneitate, se considera că impulsul obiectiv al globalizării este reprezentat de dezvoltarea impetuoasă a comunicațiilor și a tehnologiilor.

Pare ciudat dar aceleași resorturi economice care au impus nationalismul aduc în scenă acum internationalismul, manifestat sub forma globalizării (mondializării).

Ideile Revoluției Franceze au promovat un ***nationalism de stanga*** sau, mai corect, au promovat ideologii stangiste fundamentate pe nationalism. Simbolică rămâne deviza: ***libertate, egalitate, fraternitate*** care presupunea: instituirea cetățeniei și abolirea titlurilor nobiliare ca o eliberare de sub tirania monarhică; poziția de egalitate a tuturor subiecților de drept, a tuturor cetățenilor, în cadrul Statului și conștiința fraternității izvorată din apartenența la națiunea franceză.

Epoca de Aur a Nationalismului a fost în secolul al XIX-lea „punând pe jar”, monarhiile europene.

Treptat și Dreapta politică a îmbrățișat ideile nationaliste, dezvoltându-se un ***nationalism de dreapta***.

Acest nationalism a fost consacrat în Imperiul German, de cancelarul Otto von Bismarck.

Așa se face că la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea și Stanga dar și Dreapta au adoptat idei și ideologii nationaliste. Sau, dacă ne este permis, putem

afirma ca in perioada amintita ***doctrina nationalista*** a absorbit idei si conceptii, fie de la Dreapta politica, fie de la Stanga politica.

Stanga nazuia la eliberarea popoarelor de opresiunile monarhiilor si a capitalismului primitive iar ***Dreapta*** aspira la disciplinarea natiunilor si la extinderea influentelor, prin intermediul imperialismului, in colonii sau in teritoriile ce urmau a fi colonizate.

Primul razboi mondial, Marele Razboi, a fost declansat din dorinta de reimpartire a lumii, adica a coloniilor, de catre Marile Puteri. Aceasta dorinta era fundamentata ideologic pe ***nationalismul de dreapta*** sau, altfel spus, ***pe doctrinele de dreapta si de centru-dreapta, infuzate cu nationalism.***

Dezamagirea provocata de primul razboi mondial a determinat revirimentul Stangii fondata pe nationalism sau a ***nationalismului de stanga***. Asa se explica recunoasterea dreptului la autodeterminare a popoarelor din proclamatia presedintelui american Wilson.

Aparitia ***socialismului radical internationalist*** in Rusia, adica ajungerea comunismului la putere in aceasta imensa tara a generat stoparea stangismului nationalist, concomitant cu ascensiunea Dreptei nationaliste in Europa.

Nationalismul de dreapta sau mai corect dreapta nationalista nu s-a manifestat neaparat impotriva stangii nationaliste europene cat mai ales contra **bolsevismului rusesc** si a incercarilor de instaurare a nor noi „republici sovietice,, in Europa si , in mod special, in Germania.

Dreapta fundamentata pe conservatori si reactionari si impregnate de nationalism a generat regimul totalitar a lui Mussolini si regimul national-socialist totalitar a lui Hitler precum si regimul militarist de dreapta din Imperiul Nipon (Japonia). Toate acestea ca o reactie, in special, impotriva regimului socialist totalitar promovat de bolsevici in Rusia sovietica/U.R.S.S.. Impotriva politicii internationaliste „de fatada,, promovata de dictatorul I. V. Stalin.

Dupa cel de-al doilea razboi mondial **nationalismul de dreapta** sau Dreapta fundamentata pe nationalism este dezavuat(a) si infierat(a). **Nationalismul de stanga** este firav deoarece doctrina socialista, prin insasi natura ei, era internationalista.

Totusi, decolonizarea a fost un effect direct al impulsurilor date de doctrina nationalista. Tot doctrina nationalista a corupt socialismul din statele central si est-europene, inclusiv din U.R.S.S., ceea ce a provocat disparitia statelor socialiste

si prabusirea statului unional sovietic, in fapt a Imperiului Sovietic.

Daca se mai mira cineva astazi cum a putut sa se prabuseasca U.R.S.S. atat de fulgurator, atunci trebuie sa cunoasca raspunsul: ***nationalismul*** a provocat mai intai pervertirea doctrinei comuniste si, mai apoi, destramarea Imperiului Sovietic!!!

Nationalismul a distrus comunismul internationalist; nationalismul a distrus U.R.S.S.!!!

Este marele merit al nationalismului desi este, deseori, trecut sub tacere.

Intai a fost discreditata dogma comunista speculandu-se sentimentele nationale ale oamenilor.

Apoi, ca la orice imperiu, nationalismul a „tocat„ temelia statului unional sovietic din interior. Deci nationalismul a distrus comunismul si statul – mamut U.R.S.S.. Drept recompensa, el este dezavuat incontinuare, fiindu-i contrapusa tot o doctrina internationalista – ***teoria globalizarii***.

Nationalismul este o doctrina relative tanara. Ca si ***statul modern national***, nationalismul credem ca inca nu si-a spus „ultimul cuvant„ in politica statelor, dar si pe planul politicii internationale. Fiind teoria care a legat cel mai organic pe

membrii societății de statul ai cărei cetățeni sunt, nationalismul a edificat și a impus statul-națiune, ca fiind statul modern și dominant pe scena politică internațională.

Din aceste considerente am precizat anterior ca ***nationalismul este și rămâne cea mai puternică teorie politică din ultimii 150 – 200 de ani.***

B). Esența doctrinei naționaliste.

Și la momentul de față ***nationalismul*** constituie o idee-forță pe mapamond.

În cadrul acestui subpunct încercăm să scoatem în evidență esența nationalismului.

Așa fiind, putem afirma că nationalismul pretinde oamenilor ***loialitate necondiționată***. Identificarea finite umane cu statul-națiune reprezintă scopul supreme al nationalismului. Acceptarea preeminenței statului se realizează uneori prin forță iar alteori se manifestă prin cultivarea ideilor naționaliste cetățenilor, fapt ce determină întărirea rolului puterii etatice în raport cu individual.

Rolul istoriei în formarea unei conștiințe naționaliste este extrem de important. Să ne amintim de tezele naționaliste

promovate în fosta U.R.S.S. prin care era preamarită Rusia în raport cu celelalte republici unionale. Sau, în spațiul românesc, apelul la figurile istorice și la lupta dăruită dusă de poporul român, în perioada socialistă 1968-1989.

Ambele situații luate ca exemple denotă atitudini naționaliste promovate în mod activ de către stat. Iar în exemplele vizate statele respective erau considerate socialiste, întemeiate pe socialismul internaționalist!!! Dar, în realitate cele două state promovau fatis politici naționaliste.

Loialitatea necondiționată solicitată de naționalism ***trebuie să aibă caracter exclusiv***. Naționalismul nu permite adoptarea unor poziții alternative iar în combinație cu orice altă doctrină politică el a reprezentat întotdeauna „prima violă”,.

Exclusivitatea naționalismului este o trăsătură fundamentală de esență a acestei doctrine. Coeziunea grupului național este văzută prin prisma loialității necondiționate și exclusive.

Naționalismul beneficiază și de alte puncte de sprijin – familia, statul, religia – iar manifestarea sa la nivelul maselor se realizează sub forma ***patriotismului***.

Patriotismul are valențe ideologice adresându-se publicului larg, în timp ce ***naționalismul*** este o doctrină închegată

aflata la temelia statelor moderne nationale. Deci, patriotismul este forma populara, ideologica, a doctrinei nationaliste.

Spre deosebire de socialism, liberalism sau conservatorism, ***nationalismul*** ca si doctrina politica, nu lucreaza exclusive cu concepte politice rationale. Dimpotriva, ***nationalismul*** are ***un efect psihologic major*** asupra indivizilor, asupra maselor.

Contopirea individului in statul-natiune, identificarea individului cu statul sau tin de resorturi mult mai profunde decat simpla ideologie. Dovada este data de spiritul de sacrificiu existent la individual nationalist.

Viata individului devine neinsemnata in raport cu ***interesele nationale*** iar individual se simte, pur si simplu, „zdrobit”, de puterea exemplului conferita de inaintasii sai, de-a lungul istoriei aceluia popor!!! In sistemul de valori al nationalismului interesele societatii, ale poporului, ale statului-natiune sunt intotdeauna prioritare in raport cu interesele individuale. Menirea individului, scopul sau in viata, trebuie sa fie servirea exemplara a statului-natiune.

Imperialismul statelor fundamentat pe ***„real politic.”*** este o consecinta directa a nationalismului. Acest aspect negativ al nationalismului trebuie subliniat deoarece este o chestiune

veridica. Imperialismul modern a fost si este fundamentat pe nationalism.

Stim ca Germania lui Hitler si Italia lui Mussolini au fost nationaliste. La fel de nationalist a fost si U.R.S.S. promovand nationalismul dominant din statul unional, adica nationalismul rusesc.

Romania in timpul presedintelui Nicolae Ceausescu a fost, fara indoiala, nationalista. Ea nu a fost insa si imperialista deoarece capacitatea economico – militara a tarii nu permitea acest lucru.

Asa fiind, imperiile moderne si contemporane nu au fost fondate nici de capitalism si nici de socialism; ***ele au fost si sunt efectul politicilor nationaliste.***

Ce politica adopta a superputerea planetara S.U.A.??

Fara indoiala, in planul politicii externe S.U.A. adopta pozitii internationaliste, fiind principala sustinatoare a procesului de globalizare. In planul politicii interne insa S.U.A. adopta o politica nationalista agresiva. Natiunea americana (?!?!) este vazuta ca o natiune fondata de politica si alimentata permanent de patriotism si, deci, de nationalism.

Este un paradox sa fii nationalist in interior si internationalist pe arena politica internationala!!! Insa aceasta pare a fi realitatea obiectiva in politicile S.U.A..

Nationalismul separa si totodata nationalismul uneste!!! A separat U.R.S.S., republicile unionale fiind satule de proslavirea nationalismului rusesc; a separat Yugoslavia, republicile catolice si musulmane nefiind de acord cu nationalismul sarb; a separat fosta Cehoslovacie fiindca slovacii au renuntat sa fie atasati la remorca nationalismului ceh!!! Uneste, cel putin ca intentie, statele musulmane prin intermediul miscarii panislamice; a provocat reunificarea Germaniei si a Yemenului; provoaca tendinta reunirii Republicii Moldova cu Romania etc.

III. *Democratia si nationalismul*

1. *Introducere.*

Necesitatea tratarii „*democratiei*„ in cadrul *partii a XI-a a „Tratatului de Diplomatie*„ , referitoare la „*nationalism*„ , rezida tocmai in scopurile Revolutiei Franceze care, sub aspect ideologic, erau: *nationalismul* si *democratia*. Aceasta legatura indisolubila, originara, dintre aceste doua

scopuri ideologice ne-a determinat sa analizam „**democratia**„, precum si corelatia „**democratiei**„ cu „**nationalismul**„.

Ce este democratia? O intrebare grea, desi apparent pare banala, insa noi ne vom margini sa o definim cat mai empiric. Democratia este situatia politica in care puterea sa afla in mana poporului. Democratie este atunci cand poporul conduce statul. Cand egalitatea dintre oameni este consacrata iar fiecare dintre indivizii care alcatuiesc poporul are dreptul sa isi spuna opinia referitor la guvernare. Democratia este instituita numai atunci cand puterea politica emana de la popor iar guvernarea este periodic schimbata sau reconfirmata prin consultarea poporului.

In esenta, democratia este situatia social-politica prin intermediul careia se cauta remedii impotriva „prapastiei„, care, de regula, se cronicizeaza intre guvernanti si guvernati!!!

Teoria contractului social si doctrina suveranitatii populare au incercat sa explice fundamental democratiei.

Trei mari filosofi au perfectionat si au rafinat, cu spiritele lor geniale, teoria contractului social: conservatorul Thomas Hobbes; liberalul John Locke si radicalul stangist Jean-Jacques Rousseau. Din atitudinile lor politice au rezultat, asa cum era si firesc, puncte de vedere divergente.

Libertatea, guvernarea si **proprietatea** erau private in mod diferit de cei trei filosofi.

Astfel, in privinta **libertatii**, Thomas Hobbes sustinea realizarea acesteia prin supunerea fata de monarh; John Locke vedea in libertate posibilitatea individului, in anumite limite, de a actiona conform intereselor sale iar Jean-Jacques Rousseau conditiona obtinerea libertatii de crearea unei noi societati, fundamentata pe egalitarism.

Cu privire la **guvernare**, Hobbes aprecia ca monarhia absoluta ar corespunde intereselor populare; Locke concretize idealul intr-o republica parlamentara reprezentativa iar Rousseau considera ca votul popular direct al intregului popor determina guvernarea cea mai democratica.

In privinta **proprietatii private** opiniile celor trei filosofi se deosebesc net: Hobbes nu a transat in privinta acestei chestiuni, probabil avand in vedere plenitudinea dreptului patrimonial real de proprietate al monarhului absolute asupra intregului teritoriu al statului. Locke aprecia ca fiind vitala proprietatea privata pentru dezvoltarea societatii iar Rousseau se opunea proprietatii private deoarece ea constituia sursa inegalitarismului social.

*

*

*

2. *Semnificatia principiilor democratice.*

Democratia poate fi analizata sub doua aspecte: din punct de vedere substantial si din punct de vedere procedural.

Sub aspect substantial importanta democratiei este subliniata de *filosofia pe care aceasta se intemeiaza*. Or, aceasta filosofie are ca punct central drepturile si libertatile fundamentale ale omului si cetateanului.

Totalitatea drepturilor, in special a celor civice si politice, se considera ca garanteaza principiile fundamentatoare ale democratiei liberale.

Dimpotriva, socialistii sustin teza conform careia garantarea reala a democratiei implica realizarea efectiva a drepturilor si a libertatilor social-economice. Intr-adevar, drepturile si libertatile economice dau substanta reala statutului indivizilor. Oricate drepturi ar fi proclamate, fara un trai decent, fara dreptul la munca, fara educatie si fara asigurarea serviciilor medicale, oamenii se vor simti intotdeauna impovarati de greutatile vietii cotidiene si vor trece pe un plan secundar sau adiacent participarea lor efectiva la viata politica a statului ai caror cetateni sunt!!!

Situatia materiala precara a cetatenilor impieteaza asupra democratiei tradand distribuirea inegala a resurselor si

demonstrand neputinta statului in ceea ce priveste ocrotirea propriilor sai cetateni.

3.Doctrina contractului social.

In antichitate si Platon dar si Aristotel, marii filosofi ai Europei si ai limii, au argumentat in sensul ca „**democratia**„ nu ar reprezenta forma de guvernament ideala.

Odata cu iesirea din indelungatul Ev Mediu, o stare tranzitorie de amortire intre Antichitate si Renastere, si mai ales incepand cu Revolutia Industriala, cautarea solutiilor rationale, stiintifice a devenit predominanta in constiintele umane.

Egalitarismul si-a facut loc intre conceptiile social-politice conducand la punerea sub semnul intrebarii a institutiilor feudalo-monarhice. Aceasta a condus la teza acceptarii conducatorilor de catre cei condusi, consimtamant realizat prin alegerea liderilor politici de catre guvernati.

Puterea politica apartinand poporului, acesta o delega in privinta exercitiului catre guvernanti. Astfel a aparut doctrina suveranitatii populare care impreuna cu teoria contractului social a fundamentat democratia.

Filosoful Jean-Jacques Rousseau, unul dintre intemeietorii radicalismului stangist modern, a adus contributii substantiale la dezvoltarea principiilor doctrinare fundamentale ale democratiei concretizate in: teoria suveranitatii populare si doctrina contractului social.

Filosoful aprecia ca, initial, oamenii traiau in starea de natura insa nu erau impliniti deoarece nu aveau o existenta morala. Tendinta spre dobandirea si perfectionarea moralitatii a determinat omul sa abandoneze starea de natura si a se transforma din animal in cetatean.

Imoralitatea aparuta pe parcursul structurarii si a ierarhizarii societatii a determinat acapararea proprietatilor de catre indivizii speculativi si agresivi.

In aceste conditii actuala societate fiind iremediabil alterata trebuie schimbata, in privinta regulilor sociale si politice, cu o alta ordine sociala care sa fie fundamentata pe: libertate, egalitate, fraternitate.

Vointele particulare, individuale urmau a fi absorbite de vointa generala a societatii, aceasta din urma determanand si libertatea individuala.

Sub aspect economic, filosoful combatea proprietatea private, dreptul de proprietate private fiind un drept social si nu un drept natural.

Proprietatea privata genera exploatarea oamenilor de catre cei potentate economic. Proprietatea privata a intemeiat societatea – spunea Rousseau – in sensul ca a realizat inegalitatea sociala si a permis acumularea puterii politice de catre detinatorii puterii economice.

Guvernamentul trebuia fundamentat pe ***democratia directa***. In opinia filosofului Rousseau democratia reprezentativa anuleaza vointa inalienabila a fiecarui individ care compune comunitatea.

In privinta separatiei puterilor, principiu afirmat de John Locke, Rousseau a prevazut necesitatea acordarii preeminentei legislativului in raport cu executivul deoarece primul reprezinta vointa generala, in timp ce al doilea (adica executivul) reprezinta guvernul au guvernarea.

4. ***Doctrina democratica liberala neoclasica.***

Corelatia politicii cu economia a determinat aparitia doctrinei democratice liberale. ***Capitalismul*** a fost fundamentat de catre economistii britanici: Adam Smith, David Ricardo si Thomas Malthus. In S.U.A. un impact

deoasebit a avut darwinismul social promovat de catre englezul Herbert Spencer.

Teoreticienii doctrinei democratice liberale au fost filosofii: Edmund Burke; James Madison; Thomas Jefferson.

Edmund Burke (1729-1797) este considerat fondatorul filisofiei moderne conservatoare. Acest filosof a sustinut necesitatea Revolutiei engleze din 1688 si a Revolutiei americane din 1776 dar a respins Revolutia Franceza deoarece aceasta a procedat la inlocuirea monarhiei cu o forma de guvernament republicana.

Fiind conservator Burke respingea schimbarea si considera ca institutiile sociale au o valoare si un scop in sine, generate de traditie si de istorie.

In privinta guvernarii filosoful considera ca aceasta are menirea de a pastra ordinea si ca guvernantii trebuie sa fie doar oamenii care detin proprietati si care au o origine aleasa.

Nobilimea ar fi clasa menita sa conduca deoarece ea nu judeca dupa motivatiile claselor „inferioare,,. Filosoful citat nega cu desavarsire egalitarismul in societate si a adoptat conceptii nationaliste, considerand statul o punte de legatura intre generatiile trecute, cele prezente si cele viitoare.

James Madison (1751-1836) a fost un om de stat, cu o cariera politica impresionanta.

Considerat a fi parintele Constitutiei americane Madison a considerat ca grupurile politice se constituie in asa-zisele factiuni. Pentru a preintampina tirania factiunii majoritare el a identificat posibilitatea disiparii puterii politice, preintampinand monopolizarea acesteia.

Asa fiind, echilibrul puterilor se realizeaza prin partajarea functiilor etatice si prin atribuirea uneia dintre puteri de competente in domeniul celorlalte puteri. De asemenea, federalismul era vazut ca un mijloc de disipare a puterii intre guvernul national si guvernele statelor federate.

Sub aspect economic, Madison considera ca interesele economico-materiale genereaza divizarea natiunii in clase si categorii deosebite care, uneori, pot adopta chiar si pozitii antagonice.

Thomas Jefferson (1743 – 1826) a fost om politic si ganditor american, autor al celebrei „Declaratii de Independenta,,. Filosofia politica a lui Jefferson a precumpanit in perioada Confederatiei Americane iar adoptarea Constitutiei S. U. A. a constituit, de fapt, o renastere a valorilor conservatoare in fata radicalismului promovat de Revolutia Americana.

Toata istoria S. U. A. reprezinta, in realitate, o lupta intre conservatorismul de tip madisonian si radicalismul de tip jeffersonian!!!

5. *Socialismul democratic si sistemele de guvernare.*

Sub aspect ideatic capitalismul a fost conceput de catre liberali pentru a da posibilitatea oamenilor sa dobandeasca avere si libertate. Iata insa ca stanga politica a sesizat, pe buna dreptate, ca fortele economice ale capitalismului genereaza exploatare.

Tirania economiei capitaliste a determinat chiar unii ganditori liberalisti sa incerce sa determine o orientare mai putin individualista si mai pronuntat sociala, a doctrinei democratice liberale.

John Stuart Mill (1806 – 1873) a fost filosoful care a fundamentat utilitarismul social. Prevazand necesitatea regimului politic democratic el s-a pronuntat in favoarea garantarii absolute a libertatilor gandirii si a cuvantului.

Inlaturand egoismul uman John Stuart Mill a promovat concepii de intrajutorare sociala, apropiate ideologiilor stangiste.

Thomas Hill Green (1836 – 1882) a definit libertatea, din perspective sociala, ca fiind inlantuirea capacitatilor umane, in mod egal, in vederea atingerii fericirii, a binelui comun.

Libertatea pentru acest filosof englez avea o latura preponderent pozitiva si un puternic accent social.

Rolul guvernarii era de ajutare a cetatenilor si de eliberare a acestora nu doar sub aspect politic ci mai ales din punct de vedere social si economic.

Proprietatea privata este utilizata in conceptia acestui filosof pentru ingradirea libertatilor umane si cetatenesti. Natiunile devenind supuse claselor de proprietary era imperios necesar ca statele sa intervina cu intentia de a frana fortele economice haotice. Guvernul trebuie sa protejeze populatia de aceste forte prin instituirea statului bunastarii.

John Dewey (1859 – 1952), filosof american al democratiei sociale a promovat, in pofida diferentelor fizice si psihice ale indivizilor, dreptul la egalitate politica si juridical.

Spre deosebire de conservatori pentru care institutiile etatice erau de neatens, Dewey a propus experimentarea prin inginerie sociala. Societatea este direct interesata nu numai de inlaturarea institutiilor oprimate si abusive, dar ea trebuie sa asigure si dezvoltarea unor institutii care sa asigure fericirea membrilor ei.

*

*

*

In privinta ***sistemelor de guvernare*** facem urmatoarele succinte precizari:

Vom incerca sa analizam sistemul de guvernare al S. U. A. si sistemul de guvernare al Regatului Unit al Marii Britanii si Irlandei de Nord.

- ***Sistemul de guvernare al Statelor Unite ale Americii.***

Initial, in perioada 1781-1789, guvernarea Americana se fundamenteaza pe sistemul confederat. In confederatie, fiecare stat component era suveran, avand suprematie in interior si beneficiind de independenta in relatiile internationale. Statele americane s-au grupat in confederatie pentru adoptarea unor politici comune in domeniile apararii si a comerului.

In anul 1789 a fost adoptata Constitutia federala a S. U. A., confederatia fiind transformata in federatie.

Puterea de stat a fost partajata intre guvernul national federal si guvernele statelor federate. Au fost stabilite competente exclusive in sarcina guvernului federal cum

este, spre exemplu, declararea razboiului ai incheierea pacii. Alte competente au fost acordate statelor federate cum ar fi in problemele din domeniile educatiei si a familiei. Exista competente exercitate in comun de guvernul federal si de guvernele statelor federate: de exemplu, in domeniul impozitarii.

Cand legea statului federat este concurenta cu o lege federala, prioritatea revine legii federale. Toate puterile care nu sunt acordate guvernului federal, in mod expres, sunt de competenta guvernelor statelor federate.

Sistemul prezidential american a fost analizat de noi in vol. I al cartii de fata, in cadrul I. „**Stat si Istorie**„ pct. I: „**Doctrina generala a statului**„, cat si in vol. II al tratatului, la pct IV: „**Politica si relatii internationale**„. In consecinta nu vom reveni asupra acestor chestiuni. Interesant este de remarcat faptul ca in „jocul„ separatiei si a echilibrului puterilor etatice, fiecare „putere„ dispune de competente proprii, exclusive, insa o serie de atributii care determina suprapunerea competentelor „puterilor„ in scopul impiedicarii vreunei puteri – a unei ramuri a guvernamentului american – sa dobandeasca prea multa autoritate.

- ***Sistemul de guvernare a Regatului Unit al Marii Britanii si Irlandei de Nord.***

A fost analizat de catre noi in cadrul vol. I, pct 1 la capitolul consacrat ***Analizei constitutionale a Statului de Drept in contextul dezvoltarii politice a diferitelor tari ale lumii.***

Din acest motiv nu vom reveni asupra acestor problematici. Trebuie insa sa subliniem ca in sistemul de guvernare britanic puterea graviteaza in jurul institutiei Parlamentului. Unii politologi considera sistemul de guvernare britanic ca fiind mai democratic decat sistemul de guvernare american. Aceasta deoarece sistemul britanic se intemeiaza pe ***teza cooperarii intre puterile etatice***, in timp ce sistemul american se fundamenteaza pe ***idea conflictului, a contradictiei dintre puterile statale.***

*

*

*

La fundamentul ***democratiei*** se afla, fara indoiala, reprezentarea. In privinta reprezentarii vointelor si a intereselor electorilor au aparut diverse doctrine: doctrina reactionara a reprezentarii; doctrina conservatoare a

reprezentarii; doctrina liberala a reprezentarii si doctrina radicala a reprezentarii.

Prima doctrina adopta o pozitie elitista considerand ca monarhul si clasele privilegiate vor fi receptive la dorintele si interesele poporului.

In a doua doctrina electorii isi aleg guvernantii dar nu-i pot controla pe parcursul executarii mandatului. Singura „sanctiune,, este reprezentata de alegerea altui „imputernicit,, decat cel considerat nesatisfacator.

A treia teorie se caracterizeaza prin considerarea reprezentantilor drept delegati ai electorilor. Reprezentantii trebuie sa voteze, intotdeauna, conform vointei electorilor.

A patra doctrina reclama democratia pura, respingand reprezentativitatea, sub orice forma. Aceasta este teoria realmente democratica.

*

*

*

Democratia nu este scutita de critici. Politologii au argumentat deseori asupra „partilor negative,, ale democratiei.

Acestea ar fi urmatoarele:

- iluzionarea cetatenilor in privinta autoguvernarii si a egalitatii;
- majoritatea controland guvernarea impune solutii medii, inlaturand ideile si conceptiile geniale. In democratie, tot ceea ce depaseste media, adica mediocritatea, fie in sens negativ, fie in sens pozitiv este considerat nefolositor.

*

*

*

6. *Raporturile democratiei cu nationalismul.*

La Istoria nationalismului am precizat ca scopurile ideologice ale Revolutiei franceze au fost doua, respectiv: ***nationalismul*** si ***democratia***. Altfel spus, capitalismul, sub aspect politico-doctrinar, s-a dezvoltat pe coordonatele ideologice ale democratiei si nationalismului.

Legatura dintre cele doua curente si ideologii este indisolubila. Nationalismul s-a dezvoltat in perioada ascensiunii si a consolidarii si dezvoltarii democratiei.

La randul ei, democratia s-a infiripat si s-a dezvoltat si perfectionat in cadrul statelor nationale moderne.

Democratia si nationalismul au descatusat popoarele lumii, eliberand energiile natiunilor si ale statelor de pe mapamond!!!

Seva dezvoltarii popoarelor este reprezentata de nationalism iar tiparul in care se desfasoara intreaga activitate social-politica este determinat de democratie.

Fara democratie si fara nationalism popoarele si statele lumii nu ar fi atins culmile de progress si de civilizatie pe care se situiaza in contemporaneitate.

*

*

*

IV. Doctrina socialista si nationalismul.

1. Evolutia si principiile de baza ale socialismului.

Doctrina socialista a fost pe larg analizata in cadrul acestui tratat, in Vol. II, pct. IV: „***Politica si relatii internationale***„, cap. III: „***Doctrina socialista***„.

In legatura cu evolutia si principiile fundamentale ale socialismului facem trimitere la cele indicate anterior.

2. Istoria socialismului.

Si aceasta tema a fost tratata in Vol. II, pct. IV al prezentei carti. Totusi, unele precizari se impun in legatura cu ***marxismul***.

Scopul socialismului este de a elibera omenirea de sub povara dependentei materiale.

Socialismul utopic a provocat patrunderea acestei ideologii intr-o fundatura. Filosoful care a scos doctrina socialista din acest colaps a fost Karl Marx. In Manifestul Partidului Comunist Karl Marx se refera la **comunism** si nu la **socialismul manifestat sub forma unei economii nationale comunizate**.

Unii politologi considera ca filosoful german a utilizat notiunea de „**comunism**„ intr-un scop polemic.

In realitate noi apreciem ca termenul a fost utilizat pentru a desemna o viitoare societate. Notiunea nu a fost utilizata in scopuri polemice, ci tocmai pentru a indica valorile imbratisate de noua ideologie politica.

Principiile fundamentatoare ale marxismului se refera la: **doctrina economica marxista; doctrina marxista a revolutiei; doctrina istorica marxista si doctrina sociologica marxista**.

- **Doctrina economica marxista** se desprinde din opera de capatai a lui Marx, Capitalul.

In privinta **muncii** Marx considera ca omul se dezvolta si se transforma prin propria sa munca. Creatia in sine de bunuri materiale si spirituale determina continua dezvoltare a constiintei umane.

Cu privire la ***doctrina autoalienarii umane*** Marx a identificat instrainarea muncitorilor de ei insisi datorita exploatarei capitaliste. Datorita faptului ca producatorii de bunuri materiale nu sunt platiti la justa valoare ei se simt straini de produsele muncii lor. Continua exploatare capitalista conduce la forma suprema de alienare – dezumanizarea oamenilor. Ei vor percepe bunurile produse intr-o stare de pasivitate care se va transla si asupra personalitatii lor.

Doctrina valorii fundamentate pe munca face o distinctie intre: valoarea intrinseca a bunului; valoarea de schimb a bunului; valoarea de utilizare a bunului si posibila valoare sentimentala a obiectului.

In cadrul procesului de productie ***munca vie*** reprezinta o valoare variabila. Cantitatea de munca incorporate de un obiect determina valoarea intrinseca a bunului respectiv.

Tot in cadrul procesului de productie ***material prima, utilajele etc.*** reprezinta valoarea constanta. Valoarea acestora se regaseste constant in valoarea obiectului produs.

Doctrina plusvalorii se intemeiaza pe necesitatea capitalistilor de a obtine ***plusvaloare*** sau ***profit***. Capitalistii sunt tentati sa ofere un salariu de subzistenta pastrand si insusindu-si plusvaloarea produsa de producatorul de bunuri

materiale. Marx considera ca plusvaloarea trebuie sa apartina muncitorului deoarece ea este produsa prin munca acestuia.

- ***Doctrina marxista a revolutiei*** a format obiectul preocuparilor noastre in cadrul Vol. I a cartii de fata.

Trebuie totusi remarcat faptul ca schimbarea la Marx are un pronuntat caracter dialectic. Orice schimbare in economie conduce la o transformare a societatii. Schimbarea societatii determina schimbarea politica. Atunci cand vechea clasa politica se opune schimbarii este nevoie de violenta sub forma revolutiei. Marx considera ca opozitia la schimbarea social-politica reprezinta o opozitie la insasi progresul istoric al umanitatii.

- ***Doctrina istorica marxista*** se fundamenteaza pe materialismul dialectic, care constituie temelia marxismului si totodata sursa stiintifica a socialismului.

Materialismul dialectic isi regaseste izvorul in determinismul economic. La baza procesului dialectic sta conflictul, contradictia dintre o teza si o antiteza. Din „lupta contrariilor,, a tezei si a antitezei, se naste o teza noua, progresista.

Daca sistemul economic se transforma invariabil si obiectiv, si suprastructura societatii trebuie sa evolueze. Clasa dominanta nou aparuta se lupta cu vechea clasa dominanta, lupta contradictiilor generand dialectica.

Istoria umanitatii incepe cu asa-zisul comunism primitiv fundamentat pe egalitate. Odata cu diviziunea muncii au rezultat bunuri peste nevoile comunitatii care ramaneau producatorului. Astfel a aparut proprietatea privata, fapt ce a determinat stratificarea sociala si inegalitatea in grupul social.

Anumite grupuri sociale si-au impus vointa asupra altora fapt ce a generat aparitia imperiilor antice si a modului de productie sclavagist.

Cand imperiul a fost dominat de barbari s-a trecut la un alt sistem social-politic si economic – feudalismul. Principalele clase sociale, nobilimea si taranii aserviti, erau antagoniste. Economia s-a ruralizat si a devenit naturala. Activitatile comerciale ale burgheziei au determinat consolidarea acestei clase sociale care a rasturnat de la putere aristocratia. Democratiile burgheze accepta reprezentativitatea populara dar mentin puterea economica in mainile capitalistilor. Proletariatul, clasa antagonica capitalistilor, reprezinta in

opinia marxista oamenii defavorizati prin distribuirea in mod inegal a bunurilor produse.

*

*

*

- ***Doctrina sociologica marxista.***

In temeiul determinismului economic Karl Marx a mentionat ca starea materiala determina constiinta. Teza ca de fapt existenta este determinate de constiinta umana este respinsa de Marxism.

Orice societate umana este alcatuita din: ***infrastructura*** si ***suprastructura***.

Stim de la economia politica marxista ca aceasta cuprinde, ca elemente componente ***mijloacele de productie*** si ***relatiile de productie***.

Mijloacele de productie sunt alcatuite din: materii prime, celelalte resurse si tehnologia utilizata.

Relatiile de productie sunt raporturi sociale generate intre membrii societatii cu privire la mijloacele de productie, la productie, la repartizare si la consum.

Fara indoiala, postula Karl Marx, proprietarii mijloacelor de productie vor detine si puterea politica in societate.

Trebuie sa constientizam faptul ca, intotdeauna, infrastructura determina suprastructura societatii. Adica, ***modul de productie*** – care include atat fortele de productie cat si relatiile de productie – determina valorile nonmateriale ale societatii: ideologia, cultura, religia, arta, dreptul etc.

Trebuie precizat ca in cadrul fortelor de productie sunt incluse totalitatea mijloacelor de productie precum si stiinta aplicativa (tehnologia).

Suprastructura are rolul de a perpetua oranduirea respective si de a garanta pe viitor privilegiile clasei dominante in stat.

*

*

*

3. Raporturile dintre socialism – social-democratie si comunism – si nationalism.

Pentru a putea evidenta raporturile dintre doctrina socialista si teoria nationalistă este necesar sa evidentiem, sa reliefam, un element esential al teoriei socialiste.

Acest element este ***internationalismul***. Adica, teoria socialista este, in esenta sa, internationalista. Tezele marxiste releva necesitatea unirii tuturor oamenilor muncii,

indifferent de statele din care provin. Internationalismul socialist, mai pronuntat la comunismul originar, mai nuanțat la social-democrație, implică necesitatea stergerii frontierelor naționale. Statul național era considerat o emanatie a capitalismului și, drept consecință, trebuia repudiat.

Este lesne de constatat relațiile teoriei socialiste internationaliste cu doctrina naționalistă!!!

Cel de-al doilea binom politic central, fundamental al Științelor Politice este reprezentat - după cum am mai remarcat – *de nationalism/internationalism*.

Fiind teorii antagoniste – și ne referim la *nationalism* și *internationalism* – este evident că și *socialismul internationalist* este în opoziție cu *nationalismul*.

Socialismul doctrinar, cu ambele sale ramuri: social-democrația și comunismul, se află în antiteză cu naționalismul.

În privința socialismului aplicat concretizat în: marxism; marxism-leninism; stalinism; maoism și fidelism raporturile sale cu *nationalismul* trebuie cercetate mai atent deoarece chestiunile sunt mai nuanțate.

*

*

*

4.Practica politica socialista. Relatiile ideologice dintre marxism; marxism-leninism; stalinism; maoism si fidelism ,pe de o parte, si nationalism, pe de alta parte.

Aplicarea practica a socialismului marxist a inceput in Rusia, incepand cu Revolutia bolsevica din Octombrie.

Marxismul a fost adaptat conditiilor rusesti sub forma ***marxism – leninismului.***

Despre diferentierile dintre marxismul originar si marxism-leninism am facut referiri in Vol. II al cartii.

Diferentierile porneau de la faptul ca in poimia lui Lenin constiinta de clasa a proletariatului trebuia dezvoltata de partidul marxist revolutionar.

Revolutia socialista avand loc cand proletariatul nu are constiinta de clasa foarte dezvoltata, perioada intermediara, adica societatea socialista, trebuia sa dureze un timp mai indelungat, pana la imprimarea modelului socialist majoritatii covarsitoare a populatiei. Aceasta era opinia lui Lenin, in disonanta cu teza marxista care a alocat perioadei intermediare socialiste o durata relative scurta de timp.

Marxism-leninismul apara incontinuare internationalismul. Asadar acesta este in antiteza cu nationalismul.

Stalinismul se caracterizeaza prin dorinta de constructie a socialismului intr-o singura tara – U. R. S. S..

Planurile cincinale; colectivizarea fortata a agriculturii si dezvoltarea sustinuta a industriei probau vointa de a construi socialismul doar in U. R. S. S.. In acest mod Stalin a abandonat in realitate internationalismul. Acesta a fost - in fapt – inlocuit cu nationalismul rusesc. Instituirea statului totalitar si dezvoltarea cultului personalitatii lui Stalin, intarea latura nationalista a doctrinei P. C. U. S..

Miscarea Comunistă Internațională, Comintern-ul, in loc sa propage ideologia revolutiei socialiste pe planeta a ajuns o dependenta a relatiilor externe promovate de U. R. S. S.. Ea active in scopul raspandirii nationalismului rusesc, in locul internationalismului proletar.

Sub Stalin doctrina comunista capata puternice accente nationaliste fiind pusa sa serveasca interesele rusesti. Pervertirea doctrinei comuniste inceputa cu ingradirea drepturilor si libertatilor cetatenesti sub Lenin, continua sub Stalin prin adoptarea fatisa a nationalismului. Cruzimea de neimaginat a regimului stalinist a provocat moartea a 27.000.000. de cetateni sovietici si a distrus 1/3 din venitul national al U. R. S. S.!!!

O scurta perioada **hrusciovismul** a incercat un dezghet punand capat terorii staliniste. Reformarea economiei sovietice a fost un esec datorita opozitiei birocratiei si aparatului de partid si de stat. Dorinta de coexistenta pasnica intre cele doua lagare – capitalist si socialist – a atras simpatia Occidentului pentru Nikita Hrusciov.

In perioada hrusciovista si internationalismul dar si nationalismul rusesc au fost atenuate.

Perioada **brejnevista** a fost una de stagnare. Internationalismul era proclamat de Kremlin laolalta cu exacerbarea nationalismului rusesc.

In R. P. Chineza **doctrina maoista** a reprezentat o incercare de adaptare a marxismului la civilizatia si la traditia chineza. Sa analizam succint **principiile maoismului: populismul; revolutia permanenta si linia de masa; burghezia si razboiul de gherila.**

In privinta **populismului** este de remarcat tendinta spre considerarea taranimii ca fiind clasa sociala pozitiva. Proletariatul din doctrina marxista a fost inlocuit cu taranimea. De multe ori populatia elitista, in special intelectualii, erau fortati sa lucreze pamantul alaturi de tarani.

Revolutia permanenta instituia in conceptia lui Mao teza conflictului continuu, a violentei fara intrerupere, ca efect a luptei contrariilor – teze si antiteze – din dialectica marxista originara.

Mao a respins teza leninista referitoare la partidul marxist revolutionar din dorinta de a evita birocrtizarea excesiva a aparatului de partid si de stat. In aceste conditii **doctrina liniei de masa** adoptata in R. P. Chineza implica mobilizarea intregului popor.

Capitalistii au fost lasati sa subziste o perioada de catre Mao. **Micii capitalisti** si **capitalistii asa-zis nationali** reprezentau in opinia lui Mao clase sociale exceptate de la contradictiile antagoniste.

Capitalistii care aveau legaturi cu strainatatea, fiind considerati imperialisti, au fost supusi represiunii. Dupa un timp si burghezia nationala a fost eliminata, mijloacele de productie fiind nationalizate.

Razboiul de gherila teoretizat de Mao, lua in considerare faptul ca revolutia socialista parcurge o desfasurare in timp. Pe langa activitatea eminentemente militara, razboiul de gherila presupunea si o latura politica concretizata in atragerea populatiei de partea cauzei revolutiei socialiste.

Armata de gherila trebuia sa ajute populatia la reconstructia localitatilor distruse si sa propage ideile revolutiei socialiste.

Fiind o doctrina socialist – comunista maoismul nu a respins nationalismul. Dimpotriva, nationalismul a fost utilizat in vederea persecutarii capitalistilor care aveau legaturi cu strainatatea, adica cei asa – zisi imperialisti.

Fidelismul prezent in Republica Socialista Cuba este o doctrina comunista cu multe valente nationaliste.

In Cuba intai a invins Revolutia condusa de Castro si abia mai apoi Partidul Comunist a fost instalat la putere. Practic, partidul Marxist datoreaza rolul sau conducator lui Castro.

Castro se bucura de o mare popularitate, personificand Revolutia cubaneza. Mentinerea regimului se datoreaza si temerii fata de cubanezii stabiliti in S. U. A., la Miami, Florida si care ar dori sa se reintoarca in tara natala sis a preia puterea.

Socialismul cubanez este acceptat de popor ca o alternative viabila in raport cu tirania unei mici elite care a lasat tara la discretia colonialismului Statelor Unite ale Americii.

Desi internationalista la baza doctrina comunista cubaneza accepta nationalismul in conditiile in care aceasta ultima doctrina reaminteste despre degradarea si subdezvoltarea

existenta in Cuba, pana in anul 1959, in timpul colonialismului american.

5. *Influienta nationalismului asupra socialismului internationalist.*

La acest punct o interogatie apare ca fiind fireasca: a influentat nationalismul in vreun mod socialismul internationalist?

Desi sub aspect doctrinar socialismul, fiind internationalist, se afla in antiteza cu doctrina nationalista in paginile si paragrafele anterioare s-a putut constata chiar o puternica inraurire a nationalismului asupra doctrinei comuniste.

Remarcam in Vol. I, la pct. IV natura regimului politic socialist din Romania intre 1968 – 1989. Se constata ca internationalismul a fost pastrat formal dar socialismul romanesc a fost impregnate cu doctrina nationalista. Asa s-a intamplat si in alte state socialiste europene, inclusive in fosta U. R. S. S..

Practic, acceptarea nationalismului si receptarea acestuia de catre doctrina socialista a deturnat efectiv socialismul, transformandu-l in socialism nationalist sau, de ce nu, in national – socialism!!!

Mai ales practica politica a probat alunecarea statelor socialiste spre nationalism. Pervertirea socialismului internationalist de catre nationalism a insemnat esecul doctrinei comuniste in practica politica!!! A dovedit ca oamenii se apropie mult mai usor de teoria si de practica nationalista decat de valorile teoretice si practice ale comunismului!!!

V. Doctrinile fasciste si national – socialiste. Aportul nationalismului in fundamentarea acestor doctrine politice.

1. Introducere.

Fascismul si national – socialismul au aparut ca urmare a demonetizarii principiilor democratice si a haosului provocat de colapsul economiei capitaliste.

Intr-adevar, in Germania dar si in Italia, fascismul respective national – socialismul au determinat revigorarea economiilor acestor state.

Fascismul si national-socialismul au fost doctrine politice reactionare, respingand ideologiile capitaliste democratice.

Ele erau animate de irationalism si de scopuri mitologice, care nu puteau fi dovedite in viata cotidiana.

2. Fascismul si national – socialismul doctrine generate de posibilul esec al capitalismului si a democratiei.

Ascensiunea fascismului si a national-socialismului a avut loc datorita declinului democratiei liberale si a capitalismului. Acest declin, temporar, s-a accentuat in anii 1920 – 1930 in statele europene industrializate. Primul razboi mondial a generat un macel nemaiintalnit pana atunci, la care au participat cetatenii inrolati in armatele statelor beligerante. Tehnologia avansata a determinat proportiile ingrozitoare de victime si de distrugeri. Statele au tocat resursele lor financiare si au trimis la moarte tineretul masculin din dorinte imperialiste.

Dezamagirea domnea in intreaga Europa. Instabilitatea economica determinata de inflatie si de lipsa locurilor de munca a generat si haosul politic. Reprezentativitatea parlamentara parea o arena discutii contradictorii si fara de sens!!! Democratia abia instalata dupa Marele Razboi parea ineficienta si incapabila sa solutioneze gravele probleme social – economice.

Toate aceste aspecte indica clar declinul capitalismului si esecul democratiei. Pe acest fundal au aparut reactionarii – fascistii si national – socialistii - care au antrenat cetatenii intr-o capcana plina de misticism si de irationalism.

3. Elementele constitutive ale doctrinelor fascista si nazista (national – socialista).

Fascismul si nazismul dispun de o serie de elemente constitutive regasite la ambele doctrine: ***irationalismul; totalitarismul; elitismul;imperialismul; militarismul.***

Fascismul prezinta si un element constitutiv specific – ***corporatismul.***

La nazism aceste element constitutiv specific este reprezentat de ***rasism.***

Sa incercam sa analizam, pe rand, ***aceste elemente constitutive.***

- ***Irationalismul.*** Acesta rezulta din faptul ca ambele doctrine reactionare – fascismul si nazismul – resping stiinta. Ele oculteaza ratiunea si bagatelizeaza adevarul, realitatea obiectiva. In sprijinul irationalismului s-au folosit: doctrina mitului si filosofia irationalista germana

reprezentata de Fichte, Schopenhauer si Nietzsche.

- **Totalitarismul.** Mussolini, creatorul totalitarismului, credea ca statul constituie o fiinta vie net superioara cetatenilor sai. Vointa statului se impune tuturor fiind masura calitatilor si a virtutilor, luate in ansamblu. Individul trebuia doar sa se supuna orbeste statului deoarece puterea statului era absoluta si totala.

La national-socialism statul constituia un mijloc pentru atingerea scopului, iar scopul supreme era ***puritatea rasei ariene***. Statul era menit sa fie condos de rasa. Importanta esentiala aveau rasele si nu statele. Propaganda national – socialista a acaparat total intreaga viata socio – intelectuala a Germaniei.

* **Elitismul.** Ambele doctrine politice reactionare erau elitiste. Stratificarea societatilor se fundamenta pe inegalitatea dintre oameni. Liderul era recunoscut dupa calitatile sale innascute; el simboliza si incarna toate virtutile, fiind purtatorul vointei colective a poporului. Impulsurile poporului sunt transformate si rafinate in vointa constienta de catre lider.

* **Imperialismul.** Cele doua doctrine politice analizate au transpus inegalitarismul de la nivelul societatii la nivelul statelor. Statele/rasele superioare aveau dreptul sa isi impuna vointa asupra statelor/raselor inferioare. In conceptia lui Mussolini Italia avea menirea de a reunifica anticul Imperiu Roman.

Hitler, la randul sau, dorea achizitii teritoriale pentru edificarea acelui spatiu vital al poporului german.

Postuland contradictiile eterne dintre state si dintre natii Hitler a decretat necesitatea razboiului de anexiune.

- **Militarismul.** A constituit un mijloc, un instrument pentru indeplinirea politicilor fasciste si naziste.

Statul trebuia sa devina militarist iar cetatenii sai trebuiau sa se transforme in razboinici. In acest scop erau elogiata calitati specifice militarilor: curajul; lupta; disciplina si sacralitatea eroismului.

La mare prôt era puterea fizica si abilitatea individului de a-I domina cu forta sa pe ceilalti membri ai comunitatii.

- **Corporatismul.** Era specific doctrinelor fasciste. Statul corporatist se fundamenta pe sindicate, acestea din urma fiind controlate de guvern. Sindicatele se afiliau in corporatii

guvernamentale ai caror sefi erau dependenti de Consiliul National al Corporatiilor.

Statul corporatist a inregimentat cetatenii in slujba regimului fascist. Activitatile economice si cele sociale erau dirijate si controlate de statul fascist prin intermediul: ***sindicatelor, a uniunilor sindicale si a corporatiilor.***

- ***Rasismul*** .Era specific doctrinei reactionare national – socialiste. Aceasta teorie a fost preluata de la Arthur de Gobineau. Acesta a proclamat „superioritatea,, arienilor care erau blonzi si cu ochii albastri, dar care si-au pierdut puritatea rasiala datorita incrucisarilor cu populatiile „inferioare,,. Zona arianismului era considerata a fi Europa de Nord si de Nord - Vest, cu centrul de greutate in Germania.

Nazismul a preluat aceasta teorie identificand trei mari grupuri rasiale:

- ***rasa creatoare de cultura – arienii;***
- ***rasele purtatoare de cultura – latinii, slavii etc.;***
- ***rasele distructive de cultura – evreii, negrii si rromii.***

Obsesia national – socialistilor germani a fost aceea de a standardize asa – numita „rasa ariana,,. Aceasta era

considerata o rasa de „supraoameni,,. Oamenii cu trasaturi ariene erau instigate propagandistic sa procreeze.

In opinia nazistilor democratia si comunismul, ambele de sorginte evreiasca, aveau rolul de a proteja oamenii slabi, rasele „inferioare,,.

In scopul asa – zisei „puritati rasiale,, au fost mutilate oameni prin sterilizare. Orice handicap predispunea la distrugerea fiintei, in conceptia nazista.

Uciderea a milioane de fiinte umane in lagarele de concentrare naziste, a stropit cu sange nevinovat intreaga Europa. „Puritatea rasiala,, s-a dovedit, pana la urma, un experiment tinand de „noaptea mintii omenesti,,.

4. Extremismul de dreapta si legaturile sale cu fascismul / national – socialismul.

O precizare se impune: analiza succinta efectuata in cadrul acestei part a cartii, cu referire la national – socialism trebuie, in mod imperios, sa fie completata cu referirile facute relativ la aceasta doctrina in cadrul Vol. II al tratatului, pct. IV: ***„Politica si relatii internationale,,*** titlul II: ***„Doctrinile politice,,*** capitolul V: ***„Doctrinile fasciste,,.***

*

*

*

In politologia contemporana se considera ca, dupa cel de-al doilea razboi mondial, au fost state fasciste: ***Republica Africa de Sud sub regimul de apartheid; Republica Chile sub regimul lui Augusto Pinochet si Republica Argentina sub regimul lui Juan Peron.***

Revitalizarea extremismului de dreapta s-a realizat dupa prabusirea Uniunii Sovietice in unele republici precum Rusia si Ucraina; Letonia si Estonia.

Dreapta a obtinut bune procentaje in: Norvegia; Suedia; Germania; Japonia etc.

In Austria partidul de extrema dreapta a ajuns la guvernare iar in Italia, Silvio Berlusconi a format guverne de extrema dreapta.

In partea rasariteana a Germaniei federale, pe teritoriul fostei R. D. G. extrema dreapta s-a dat frecvent la violente impotriva imigrantilor.

Nazistii au fost ascunsi de S. U. A. in statele latino-americeane, in special in Argentina si in Paraguay.

Biserica Catolica si-a cerut public scuze fiindca a asistat, fara a intervine prea mult, la masacrarea evreilor si

pentru ca a profitat de pe urma muncii prizonierilor din lagarele naziste.

Dreapta europeana se arata sceptica fata de emigrarea muncitorilor straini in statele din vestul continentului. Adeptii stangii europene critica vehement punctual de vedere al dreptei.

Si in Statele Unite ale Americii extremismul de dreapta este deosebit de activ.

Separatismul rasial, ura fata de alte rase sunt promovate de grupuri precum: Partidul Nazist din S. U. A. sau Ku Klux Klan.

Unele militia civile militante sustin ca puterea guvernamentala Americana a fost deturnata, fiind utilizata in defavoarea albilor. Tratamentul preferential acordat albilor constituie un motiv de „fracturare,, a societatii.

O alta prioritate a extremei drepte americane o constituie „Noua Ordine Mondiala,,. Ei lupta impotriva acestui concept deoarece considera ca in spatele acestei sintagme se ascunde o conspiratie uriasa contra civilizatiei americane si mondiale.

Fanatismul religios, extremist si cel de dreapta provoaca mari neplaceri in S. U. A.: assassinate; jafuri; lupte intre bande; crime ritualice si chiar suiciduri ritualice.

Militiile civile militante, Partidul Nazist si Ku Klux Klan isi revarsa ura asupra afroamericanilor, hispanicilor si evreilor.

*

*

*

5. Nationalismul - element component a doctrinei fasciste si a doctrinei national – socialiste.

Despre nationalism ca element component a doctrinei national – socialiste si, respective, a doctrinei legionare am discutat in Vol. II al Tratatului de Diplomatie, pct. IV: „ ***Politica si relatii internationale,*** titlul II: „***Doctrinile politice,*** cap. V: „***Doctrina fascista,***„ In Vol. II chestiunea a fost tratata punctual si analitic.

Evident, partea cea mai virulenta a nationalismului a fost utilizata de national – socialism si de fascism.

Dupa al doilea razboi mondial national – socialismul si fascismul au determinat respingerea nationalismului.

Adica, nationalismul in integralitatea sa, a fost – in mod automat iar uneori premeditat – asociat cu fascismul si cu nazismul. Infrangerea nazismului si a fascismului a generat intrarea nationalismului intr-un „**con de umbra**„.

Dar nationalismul si-a jucat rolul fundamental in deturnarea ideologiilor din statele socialiste europene.

Socialismul internationalist a devenit, treptat, un socialism nationalist, adica national – socialism.

In definitiv, diferentierea intre socialisme a facut-o binomul nationalism/internationalism. Asa s-a facut, initial, deosebirea intre **social – democratie si comunism – ambele internationaliste – si national – socialism (nazism) – nationalist prin excelenta**. Treptat insa, comunismul internationalist aplicat in statele socialiste va aluneca, in fapt, spre dreapta ca urmare a imbratisarii valorilor nationaliste.

VII. *Nationalismul in fata provocarilor.*

1. *Nationalismul si globalizarea (mondializarea).*

Lupta dintre nationalism si globalizare reprezinta o etapa - etapa actuala – a contradictiei ireductibile dintre nationalism si internationalism.

Binomul nationalism – internationalism se ramfurseaza pe scena politica internationala, depasind aparent cel putin, ***celebrul binom traditional dreapta – stanga.***

Aceasta lupta pare a fi pe „viata si pe moarte,, fiind practice lupta nationalismului pentru supravietuire.

Credem, in subiectivitatea noastra desigur, ca globalizarea, ca forma de manifestare a internationalismului, nu va putea inabusi total nationalismul.

2. *Semnificatia luptei dintre socialism si capitalism pentru teoria nationalist. Este aceasta situatie sfarsitul politicii?*

Indeobste capitalismul reprezenta nationalismul iar socialismul era considerat internationalist.

Aceasta apreciere traditionala a suferit mutatii severe. In ultimele decenii de existenta astatele socialiste au devenit nationaliste!!! La momentul actual, capitalismul liberalist sustine globalizarea, deci internationalismul!!!

Paradoxal, dar capitalismul a devenit internationalist iar socialismul aplicat s-a contaminat cu nationalism!!!

Aliatii traditionali a elementelor componente ale binomului subsecvent ***nationalism – internationalism*** s-au inversat.

Aceasta demonstreaza afirmatia noastra referitoare la faptul ca binomul nationalism – internationalism este amplasat pe o alta axa politico – ideological decat axa principala, dominate de binomul fundamental Stanga – Dreapta.

De aceea, atat liberalismul capitalist cat si socialismul pot apela, in raport de conjuncturile politice, la nationalism sau la internationalism. Numai ca, daca capitalismul liberal poate apela la internationalism fara modificari doctrinare profunde, socialismul apeland la nationalism transforma doctrinele social – democrate si cele comuniste in doctrina national – socialista!!!

Victoria internationalismului globalist mondialist nu va insemna, nici pe departe, sfarsitul politicii. Cred ca binomul secundar va continua sa existe deoarece nationalismul nu va pieri asa de usor din constiinta si din inimile oamenilor!!!

3. *Orientarea stiintelor politice catre ideologii tehnocrate. Consecinte asupra ideologiilor/doctrinei nationaliste. Este sistemul politic technocrat apt sa asigure conducerea societatii?*

Despre ideologiile tehnocrate am scris in Vol. II al cartii. Consecinta a dezvoltarii imperioase a stiintei si a tehnologiei este dezvoltarea doctrinei tehnocrate.

Implementarea potentiala a doctrinei tehnocrate ar conduce la cresterea influentei globalizarii, a internationalismului.

Sistemul technocrat pur nu este, in primul rand, un adevarat sistem politic. Doctrina tehnocrata nu este o veritabila doctrina politica. Politica este o stiinta dar si o arta, totodata. Ideologia sau doctrina tehnocrata face parte din arsenalul politic si respective din politologie deoarece se preocupa de teze apte sa asigure conducerea societatii si, respective, de conceptii studiate de stiinta corespunzatoare.

In alte conditii technocratismul nu poate fi „incorporate,, in stiinta politica.

Oamenii nu pot fi simpli executanti ca si robotii sau ordinatoarele.

Sistemul „politic,, technocrat ori va conduce perfect statul dar in nici un caz pe criterii politice ori va determina distrugerea societatii.

Societatea, statul nu se poate asemana cu o firma sau cu o companie, fie aceasta si multinationala.

Tehnocratismul pur goleste statul de orice continut politic.

Pozitivismul oricat de dezvoltat ar fi nu poate inlocui arta si „jocul,, politic!!!

4. Este victoria capitalismului asupra socialismului castigarea unei batalii sau a razboiului dintre doctrinele si ideologiile aferente? Consecinte asupra doctrinei nationaliste.

Dupa anii 1989 – 1991 pe mapamond sistemul politic socialist a fost destructurat. Regimurile politice socialiste s-au prabusit rand pe rand. Putinele state socialiste ramase: **R. P. Chineza; R. S. Vietnam; R. P. D. Coreeana (Coreea de Nord); Republica Cuba** si, mai apoi, **Venezuela** par a fi enclave, ramase din timpurile trecute, in sistemul politic international global contemporan capitalist.

In lupta ideologica dintre capitalism si socialism, dintre S. U. A. si U. R. S. S., capitalismul a invins. El este astazi triumfator, fara indoiala.

Acest fapt s-a datorat in mare parte socialismului aplicat care a repudiate, in fapt, ***egalitarismul*** si ***democratia***.

Socialismul elitist si dictatorial sau chiar totalitar nu a fost in stare sa capteze constiintele umane si, astfel, capitalismul a izbutit sa invinga. Desi inegalitar capitalismul – dupa 1945 – a imbratisat valorile democratice, fapt care i-a conferit o aureola deosebita. El a fost fauritorul „societatilor libere,, comparativ cu socialismul vazut drept un „imperiu al raului,,!!!

Astazi se pare ca victoria capitalismului este totala!!! Nu putem insa risca sa spunem ca aceasta stare de lucruri va ramane vesnica.

In transformarea societatilor umane, nici capitalismul – cu siguranta – nu va fi vesnic!!! Nici o oranduire sociala nu a fost, nu este si nu va fi vesnica!!!

Victoria capitalismului ar fi trebuit sa conduca la ramforsarea nationalismului. Declinul doctrinar al socialismului si prabusirea regimurilor politice socialiste ar fi trebuit sa determine involutia internationalismului.

Iata insa efectul contrar: nationalismul a intrat intr-un „con de umbra,, iar internationalismul, reprezentat de globalizare, domina ideologic pe arena international – politica.

Astazi doctrinele nationaliste se clatina ori stau in letargie in fata ofensivei globalist – internationaliste!!!

Totusi, asa cum in binomul principal, central, ***Dreapta*** nu poate exista fara ***Stanga***, la fel si in binomul subsecvent, ***Internationalismul***, indiferent de denumirea avuta: ***globalism, mondializare etc.***, nu va putea fi caracterizat si nu va putea efectiv exista, fara raportarea sa la ***Nationalism!!!***